

Oran. 2 100/3/16

Die Ernährungswirtschaft Gospodarka Wyżywienia

Mitteilungsblatt der Zentralammer für die Gesamtwirtschaft im G.G. Hauptgruppe Ernährung u. Landwirtschaft
Wiadomości Centralnej Izby dla Ogólnej Gospodarki w G.G. Główny Oddział Wyżywienia i Rolnictwa.

Bezugspreis monatl. Zl 3.10 zuzügl. Trägerlohn bzw. Postzustellgebühren. Erscheint zum 5. u. 20. jedes Monats. Bei höherer Gewalt oder sonstigen Einwirkungen besteht keine Verpflichtung f. Ersatzlieferung. Anzeigenbedingungen: 1 mm hohe und 22 mm breite Zeile 50 Gr. Grundschrift Nonpareille, Textspalte 1 mm Höhe u. 94 mm Spaltenbreite Zl 4.—. Ermäßigte Grundpreise laut Preisliste Nr. 2. Briefanschrift: Agrarverlag, Krakau, Glatzer-Straße 48. — Telefon Nr. 116 79 und 116 80

Prenumeratn mjeszczna zl. 3.10 plus oplata za dostawę wzgl. za przesyłkę pocztową. Ukazuje się 5 i 20 każdego miesiąca. W wypadku wyższej siły czy innych wpływów wydawnictwo nie ma obowiązku dawać odszkodowania. Warunki ogłoszeń: wiersz 1 mm wys. i 22 szer. 50 gr. Pismo podstawowe Nonpareille, szpalta tekstowa 1 mm wys. i 94 szer. Zl. 4.—. Zniżone ceny ogłoszeń w Cenniku Nr. 2. Adres: Wydawnictwo Rolnicze, Krakau, Glatzer-Straße 48. — Telefon Nr. 116 79 i 116 80

Nr. 16

20. 8. 1943

Jahrgang / rok III

Aufruf des Generalgouverneurs Odezwa Generalnego Gubernatora

Anlässlich des Ernteausnahmestandes hat der Generalgouverneur folgenden Aufruf erlassen:

In unermüdlicher Aufbauarbeit hat die Regierung des Generalgouvernements unter Mitwirkung der zusammengefaßten Kräfte des Landvolkes das ständige Ziel verfolgt, durch Sicherung einer allgemeinen und ausreichenden Ernährung die Lebenshaltung der Gesamtbevölkerung immer mehr zu verbessern. Der Erfolg dieser fortgesetzten und vereinten Anstrengungen wird in diesem Jahr eine Neuregelung und Verbesserung der Lebensmittelzuteilungen für die Bevölkerung ermöglichen und ihr das tägliche Brot sichern.

Für dieses Ziel muß das gesamte Landvolk, das seine Nahrung aus eigener Scholle gewinnt, im gegenwärtigen Erntejahr alles daran setzen, um die zur ordnungsmäßigen Versorgung ihrer in den Städten und Industriegebieten schaffenden Mitbürger erforderlichen Nahrungsmittel aufzubringen. Jeder muß sich bewußt sein, daß er die moralische Pflicht hat, an der Ernährung der übrigen Bevölkerung mitzuhelfen, um sie vor Hunger und Not zu bewahren und dadurch seinen Beitrag zu leisten für den Kampf gegen den nicht nur Leben und Eigentum, sondern auch die heiligsten Güter der christlichen Welt bedrohenden Bolschewismus.

Ich rufe daher das gesamte Landvolk des Generalgouvernements zur einmütigen und verstärkten Leistung für die Ernährung der Allgemeinheit auf und habe für die Zeit vom 15. Juli bis 20. Dezember 1943 einen Ernteausnahmestand angeordnet, um alle Kräfte auf die Sicherung für die Volksernährung zu vereinigen.

Wer seine Pflichten erfüllt, kann gewiß sein, daß er Schutz und Anerkennung genießt und ihm auch das in ausreichendem Maße zukommt, was er selbst zum Leben benötigt. Nach Erfüllung der festgesetzten Kontingente steht der Erzeugerschaft der Vorteil eines erhöhten Eigenverbrauchs für sie und ihre Wirtschaft zu. Durch die neue Prämienwarenanktion kann sie für die Ablieferung ihrer Erzeugnisse alle notwendigen Waren erhalten, und erhöhte Preise auf dem Gebiet der Milch- und Viehwirtschaft gewähren ihr einen sicheren Ertrag ihrer Leistung.

Keiner hat daher ein Recht, sich der Mithilfe an der Ernährung der Allgemeinheit zu entziehen, durch

W związku ze stanem wyjątkowym na okres żniw Generalny Gubernator wydał następującą odezwę:

Rząd Generalnego Gubernatorstwa w niezmiernie trudnej pracy nad odbudową, przy współudziale wszystkich połączonych sił całego rolnictwa, dążył stale do celu, by przez zabezpieczenie powszechnego i wystarczającego wyżywienia zawsze coraz bardziej poprawiać warunki życiowe ogółu ludności. Sukces tych kontynuowanych i zjednoczonych wysiłków umożliwił w tym roku uregulowanie na nowo, oraz poprawę przydziałów środków żywnościowych dla ludności i zapewni jej chleb powszedni.

W tym celu cały lud rolniczy, zdobywający swe pożywienie na własnej glebie, musi przy zbiorach w bieżącym roku wszystko w nie włożyć, by postarać się o środki żywnościowe, konieczne dla należytego zaopatrzenia swych współobywateli, pracujących w miastach i w okręgach przemysłowych. Każdy musi być świadomy tego, że ma on obowiązek moralny współdziałać w sprawie wyżywienia pozostałej ludności, a to, by ją obronić przed głodem i nędzą, a tym samym by przyczynić się na rzecz walki przeciwko bolszewizmowi, zagrażającemu nie tylko życiu i mieniu, lecz także najświętszym dobrom świata chrześcijańskiego.

Kto wypełni swe obowiązki, może być pewny, że będzie cieszył się ochroną i uznaniem, oraz że w dostatecznej mierze otrzyma to wszystko, co potrzebne jest do życia. Po wypełnieniu ustanowionych kontyngentów, ogółowi wytwórców przysługuje możność korzystania z zwiększonego spożycia własnego oraz dla swego gospodarstwa. Na skutek nowej akcji towarów premiowych mogą oni otrzymać za odstawienie swych produktów wszystkie konieczne towary, zaś podwyższone ceny w dziedzinie gospodarki mlecznej i gospodarki bydłem zapewnią im lepszy i pewniejszy dochód za ich pracę.

Dlatego też nikt nie ma prawa do uchylania się od pomocy na rzecz wyżywienia ogółu, do szukania jakichś specjalnych korzyści w handlu ukradkowym, oraz do czynienia przeszkód w uregulowanym zaopatrzeniu. Każdy musi być świadomy tego, że tylko przez planowy

Schleichhandel Sondervorteile zu suchen und die geregelte Versorgung zu stören. Jeder muß sich bewußt sein, daß nur durch planvolle Ordnung eine dauernde, ausreichende und gerechte Volksernährung erreicht werden kann. Deshalb müssen alle an dem ständigen Ziel der Verwaltung mitarbeiten, durch Aufrechterhaltung und weitere Steigerung der allgemeinen Nahrungsmittelversorgung eine Besserung der Lebenshaltung herbeizuführen und so das Gesamtwohl zu fördern. Die Sicherung der Ernährung ist eine Lebensfrage des ganzen Volkes. Wer gegen die hierfür erforderlichen Maßnahmen verstößt oder Widerstand leistet oder ihn unterstützt, schädigt sich selbst und das Gemeinwohl und wird unachtsamlich zur Verantwortung gezogen.

Alle müssen darüber einig sein, daß es sowohl notwendige Pflicht als auch sittliches Gebot der Stunde ist, durch gemeinsame Anstrengungen den Lebensbedarf der Gesamtbevölkerung in immer stärkerem Maße zu sichern.

Nochmals zur Prämienaktion 1943/44 Jeszcze o akcji premiowej 1943/44

Von Franz Leinfelder, Krakau

In der letzten Nummer dieser Zeitschrift wurde der Erlaß der Regierung des Generalgouvernements, Hauptabteilung Ernährung und Landwirtschaft, über die Durchführung der Prämienaktion 1943/44 veröffentlicht. In dem Erlaß selbst wurden bereits die Gründe angeführt, welche die Hauptabteilung Ernährung und Landwirtschaft veranlaßten, von der bisherigen Form der Prämienvergütung für einzelne landwirtschaftliche Erzeugnisse abzugehen und ein neues System in Anwendung zu bringen.

Wie wirkt sich nun das neue Prämienystem auf den Erzeugerbetrieb aus? Die Prämie ist in erster Linie eine Ablieferungsprämie. Nachdem aber eine mehr oder weniger starke Ablieferung dieser oder jener landwirtschaftlicher Erzeugnisse einen Anbau bzw. eine Erzeugung voraussetzt, bedeutet eine Ablieferungsprämie gleichzeitig eine Anbau- bzw. Erzeugungsprämie. Schon dieser Gedanke zeigt, welche Auswirkung die Prämierung der Ablieferung landwirtschaftlicher Erzeugnisse haben kann, weil eventuell durch falsch bemessene Zuteilung von Prämien für die einzelnen Erzeugnisse deren Produktion in Bahnen gelenkt werden könnte, die betriebsorganisatorisch abgelehnt werden müssen, weil die betriebswirtschaftlichen Voraussetzungen jeder irgendwie gearteten Produktionssteigerung fehlen. Es hätte z. B. keinen Sinn, durch hohe Prämien den Getreideanbau zu fördern, womöglich noch flächenmäßig auszuweiten und gleichzeitig auch die Produktion tierischer Erzeugnisse ausweiten zu wollen. Nachdem im Generalgouvernement die Futtergrundlage für den bereits vorhandenen Viehbestand schon zu schmal ist, bedingt eine Mehrerzeugung von Fleisch und Milch eine Verstärkung des Anbaues von Hackfrüchten und Futterpflanzen. Eine Mehrerzeugung von Getreide ist ohne Ausweitung der Anbaufläche erst auf dem Umwege über eine verstärkte Futterbasis durch einen höheren Viehbesatz und dadurch verbesserte Humuswirtschaft möglich.

Dieser Tatsache wurde neben der Berücksichtigung verschiedener anderer Faktoren, die im Erlaß selbst bereits angeführt sind, bei der Festsetzung der Prämienheiten für die einzelnen landwirtschaftlichen Erzeugnisse Rechnung getragen. So sind die bekannten Bewertungssätze der Prämienheiten für die verschiedenen landwirtschaftlichen Erzeugnisse, ausgehend von der Roggengrundlage 100 kg Roggen = 100 Prämienheiten, steigend bei der Ablieferung von Schlachtvieh auf je 100 kg Lebendgewicht von 300—750 Prämienheiten

porządek można osiągnąć trwale, wystarczające i sprawiedliwe wyżywienie powszechne. Z tego więc względu muszą wszyscy współpracować na rzecz tego stałego wskaźnika, aby przez utrzymanie, oraz przez dalszy wzrost powszechnego zaopatrzenia w środki żywności doprowadzić do polepszenia warunków życiowych i w ten sposób popierać dobro ogólne. Zabezpieczenie wyżywienia jest kwestią życiową dla całego narodu. Kto wykracza przeciwko w tym wypadku koniecznym zarządzeniom, albo stawia im opór, lub go popiera, ten szkodzi samemu sobie, oraz dobru powszechnemu i zostanie bezwzględnie pociągnięty do odpowiedzialności.

Wszyscy muszą być co do tego zgodni, że jest to zarówno koniecznym obowiązkiem, jak i moralnym przykazaniem, by przez wspólne wysiłki zabezpieczać w ciągle silniejszym stopniu potrzeby życiowe ogółu ludności.

W ostatnim numerze tego czasopisma zostało opublikowane rozporządzenie Rządu Generalnego Gubernatorstwa, Głównego Wydziału Wyżywienia i Rolnictwa, w sprawie przeprowadzenia akcji premiowej w roku 1943/44. W samym rozporządzeniu zostały już podane powody, które skłoniły Główny Wydział Wyżywienia i Rolnictwa do odstąpienia od dotychczasowej formy udzielania premij za poszczególne produkty rolnicze, a do zastosowania w tej dziedzinie pewnego nowego systemu.

Jak więc oddziaływa ten nowy system premiiowy na gospodarkę wytwórczą? Premia jest w pierwszym rzędzie premią za odstawienie produktu. Skoro jednak odstawienie w mniejszym lub większym stopniu tych czy innych produktów rolniczych wysuwa na czoło jakąś specjalną uprawę, albo jakąś specjalną wytwórczość, premia za odstawienie oznacza równocześnie premię uprawową względnie premię produkcyjną. Już to pojęcie wykazuje, jak może oddziaływać premiovanie odstaw produktów rolniczych, ponieważ ewentualnie, w razie błędnie odmierzonego przydziału premij za szczególne produkty, wytwórczość ich mogłaby być kierowana drogami, które ze względów organizacyjno-gospodarczych musiałyby zostać porzucone, jako że brak by było podstaw ekonomicznych do tego rodzaju wzrostu produkcji. Nie miałyby na przykład żadnego sensu popierać uprawę zboża przez udzielanie wysokich premij, i gdzie tylko możliwe pod względem powierzchniowym ją rozszerzać, zaś równocześnie chcieć zwiększyć także i produkcję produktów pochodzenia zwierzęcego. Skoro w Generalnym Gubernatorstwie i tak podstawa paszowa dla obecnego stanu bydła jest już za wąska, zwiększenie produkcji mięsa i mleka wymaga wzmocnienia uprawy okopowych oraz roślin pastewnych. Zwiększenie zaś produkcji zboża jest możliwe bez zwiększenia powierzchni uprawowej dopiero na drodze okrzęnej przez wzmocnienie podstawy pastewnej dla uzyskania większego pogłowia bydłęcego i przez polepszenie wskutek tego gospodarki próchnicą.

Ten fakt, poza uwzględnieniem rozmaitych innych czynników, wymienionych zresztą w samym rozporządzeniu, został wzięty w rachubę przy ustalaniu jednostek premiiowych dla poszczególnych produktów rolniczych. W ten sposób doszły do skutku znane stopy oceny jednostek premiiowych dla rozmaitych produktów rolniczych, począwszy od podstawy żytniej dla 100 kg żyta = 100 jednostek premiiowych, co wzrasta przy odstawie bydła rzeźnego na każde 100 kg wagi żywej od 300 do 750 jed-

ten, bei Schweinen je 100 kg Lebendgewicht von 400 bis 1200 Prämieinheiten und bei Milch je 100 kg Milchfett je nach Fettgehalt der abgelieferten Milch von 2700—3300 Prämieinheiten zustande gekommen.

Auf der gleichen Linie liegt der in der Getreidemarktordnung 1943/44 festgelegte Begriff des Festkontingentes. Während bisher die den landwirtschaftlichen Betrieben auferlegten Getreidekontingente als Mindestablieferungsmengen zu betrachten waren, wird für das kommende Wirtschaftsjahr die dem Betrieb auferlegte Ablieferungsmenge als Festkontingent anerkannt. Dadurch ergibt sich für den einzelnen Erzeugerbetrieb, wenn er seiner Ablieferungspflicht voll nachgekommen ist, nicht nur die Möglichkeit, Antrag auf Erhöhung des Brotgetreideverbrauches für sich und die dem Betrieb angehörenden Personen zu stellen, sondern er kann darüber hinaus auch die Erhöhung des Futtergetreidebedarfes beantragen. In diesem Falle muß er allerdings in der Lage sein, einen entsprechenden Viehbestand nachzuweisen. Dadurch ist die Voraussetzung geschaffen, daß der Viehbestand sowohl zahlenmäßig, insbesondere aber in der Qualität und leistungsmäßig gehoben werden kann.

In diesem Zusammenhang muß auch noch auf die Erzeugung von Schweinefleisch eingegangen werden. Je mehr in allernächster Zukunft weniger wertvolle Futtermittel dort, wo sie anfallen, in den landwirtschaftlichen Betrieben selbst, über den Schweinemagen in wertvolles Eiweiß umgeformt werden, desto mehr können die Rinderbestände geschont werden. Für die Versorgung der Bevölkerung sind immer bestimmte Fleischmengen erforderlich, und soweit sie sich nicht aus dem natürlichen Zuwachs bei den Rinderbeständen und besonders bei Schweinen ergeben, muß ein Eingriff in die Rindersubstanz vorgenommen werden. Eine solche Maßnahme wirkt sich nicht nur bei dem an und für sich schon zu geringen Besatz in Hinsicht auf die Humuswirtschaft ungünstig aus, sondern darüber hinaus noch dadurch, daß bei solchen Eingriffen in die Substanz auf Leistungstiere zurückgegriffen werden muß, deren Fehlen die Gesamtleistungsfähigkeit der landwirtschaftlichen Erzeugung außerordentlich schwächt.

Aus diesen kurzen Ausführungen ist schon ersichtlich, welche Auswirkungen die Prämienverteilung auf die Erzeugungslenkung haben kann. Die Marktleistung jedes Erzeugerbetriebes errechnet sich in Zukunft aus der Anzahl Prämieinheiten für alle abgelieferten Erzeugnisse im Laufe eines Wirtschaftsjahrs. Aus der Anzahl der aufgebrauchten Prämieinheiten wiederum errechnet sich der Anteil an allen Prämienwaren. Eisen und Eisenwaren, Textilwaren, Leder und Schuhe, Waschmittel, Haushaltsartikel sowie Trinkbranntwein und Zigaretten werden für die Landbevölkerung nur mehr auf dem Wege über die Prämienmarken ausgegeben. Die Ausgabe von Bezugsscheinen durch die Wirtschaftsämter oder eine sonstige Zuteilung in allen diesen Waren erfolgt nicht mehr. Jeder Erzeugerbetrieb hat es in der Hand, durch entsprechende Marktleistung, d. h. Ablieferung seiner Erzeugnisse bei den amtlichen Erfassungsstellen, sich die für die Aufrechterhaltung seines Betriebes erforderlichen Waren gewerblicher Art als Prämienwaren zu sichern. Die Grundlage für eine gerechte Verteilung dieser Waren ist durch das Prämienystem geschaffen. Jeder Erzeugerbetrieb erhält entsprechend seiner Beitragsleistung für die Ernährungssicherung einen Anteil an den Erzeugnissen der gewerblichen Wirtschaft. Die Prämieinheiten, wohlgedacht und zweckentsprechend festgesetzt, bilden den Maßstab für die einwandfreie Errechnung der Gesamtleistung.

nostek premiowych, przy świniach za każde 100 kg wagi żywej od 400 do 1200 jednostek premiowych, zaś przy mleku za każde 100 kg tłuszczu mlecznego zależnie od zawartości tłuszczu w odstawnym mleku od 2700 do 3300 jednostek premiowych.

Na tej samej linii znajduje się pojęcie kontyngentu stałego, utrwalone w reglamentacji zboża na rok 1943/44. Podczas gdy kontyngenty zbożowe były uważane za kontyngenty minimalne w nadchodzącym roku gospodarczym ilości do odstawienia zostały uznane jako kontyngenty stałe. Z tego wynika dla poszczególnego gospodarstwa produkcyjnego, w razie spełnienia przezeń obowiązku odstawienia, nie tylko możliwość zgłoszenia wniosku o podwyższenie spożycia chleba dla jego właścicieli oraz dla osób doń należących, ale poza tym może to gospodarstwo również wnosić o podwyższenie własnego zapotrzebowania na zboże pastewne. W tym wypadku jednak musi ono być w stanie wykazać się posiadaniem odpowiedniej ilości zwierząt gospodarskich. Wskutek tego stworzono podstawę do możności podwyższenia pogłowia zwierzęcego zarówno pod względem ilościowym, jak i zwłaszcza pod względem jakościowym i wydajnościowym.

W związku z tym musimy się jeszcze zająć sprawą produkcji mięsa wieprzowego. Im więcej w najbliższej przyszłości będzie się przerabiać na własnych gospodarstwach (a to w żołądkach świńskich) mniej wartościową karmę — oczywiście tam, gdzie ma się ją do dyspozycji, — na cenne białko, tym bardziej można będzie ochraniać stan pogłowia bydła rogatego. Dla zaopatrzenia ludności są zawsze potrzebne określone ilości mięsa, zaś o ile tego nie da się uzyskać z naturalnego przyrostu pogłowia bydłowego, a zwłaszcza świń, to wówczas musi się sięgać do samej substancji bydła rogatego. Tego rodzaju środek odbija się niekorzystnie nie tylko na i tak już zbyt nikłym stanie bydłowym, zwłaszcza pod względem gospodarki próchnicą, lecz także i przez to, że przy takim sięganiu do substancji zwierzęcej musi się sięgać i do zwierząt wydajnościowych, których brak niezwykle osłabia zdolności produkcyjne całej gospodarki rolniczej.

Z tych krótkich rozważań wynika już, jakie może mieć oddziaływanie rozdawnictwo premii na kierowanie produkcją. Wydajność rynkową każdego poszczególnego gospodarstwa produkcyjnego będzie się obliczało w przyszłości na podstawie ilości jednostek premiowych za wszystkie produkty, odstawiłone w ciągu roku gospodarczego. Na podstawie znowu podjętych jednostek premiowych oblicza się udział danego gospodarstwa w towarach premiowych. Żelazo i wyroby żelazne, towary tekstylne, skóra i obuwie, środki do prania, artykuły gospodarcze jak również wódka i papierosy — będą teraz wydawane ludności wiejskiej w drodze realizacji marek premiowych. Wydawanie t. zw. kart poboru przez urzędy gospodarcze albo jakieś inne przydzielanie tych wszystkich towarów nie będzie już miało miejsca. Każde gospodarstwo wytwórcze posiada możność zabezpieczenia dla siebie potrzebnych dla utrzymania gospodarki towarów pochodzenia przemysłowego w postaci premii, a to przez odpowiednią wydajność rynkową, t. zn. przez odstawianie swych produktów do urzędowych placówek zbiorczych. Podstawa dla sprawiedliwego rozdziału tych towarów została stworzona przez system premiowy. Każde gospodarstwo produkcyjne uzyskuje odpowiednio do swej wydajności, przyczyniającej się do zabezpieczenia wyżywienia, swój udział w produktach pochodzenia przemysłowego. Jednostki premiowe, ustalone w sposób przemysłowy i odpowiadający swemu celowi, tworzą miarę dla obliczenia bez zarzutu — całokształtu wydajności.

Nie marnujcie odpadków! Ważne są bowiem w gospodarce surowcowej!

Fortschritte im Kühlhausbau im GG

Postępy w budownictwie chłodni w GG

Wenn es auch schon im Altertum eine Vorrathaltung von Lebensmitteln, besonders durch große Kornspeicher, gegeben hat, so kann doch von einer wirksamen Konservierung leicht verderblicher Lebensmittel wie Fleisch, Butter, Eier, Käse, Milch erst seit der Entwicklung der modernen Kältetechnik die Rede sein. Diese Entwicklung beginnt mit der Erfindung der Ammoniak-Kompressionsmaschine durch Carl von Linde (1874). Die von ihm unter Mitwirkung der Maschinenfabrik Augsburg-Nürnberg geschaffene Ammoniakmaschine ist für jahrzehntelang vorbildlich gewesen. Die mit schwerflüssiger Säure betriebene Kompressionsmaschine stammt von Pictet (1870), während die mit Kohlensäure betriebene in den achtziger Jahren des vorigen Jahrhunderts von Windhausen entwickelt worden ist.

Die Wirkung der Lebensmittelhaltung, der Frischhaltung und Konservierung von Nahrungsmitteln durch Abkühlung, beruht darauf, daß durch die Abkühlung die zerstörende Tätigkeit der Bakterien und Schimmelpilze gehemmt oder zum Stillstand gebracht wird. Die Anforderungen hinsichtlich der hierzu notwendigen Temperaturgrade sind ganz verschieden und schwanken etwa zwischen -20° und $+6^{\circ}$, also 26° . So zum Beispiel verlangt die Frischhaltung von Fleisch eine Temperatur von $+2^{\circ}$ bis $+4^{\circ}$, von Gefrierfleisch von -10° bis -20° , von Wild: gekühlte Ware $+2^{\circ}$ bis $+4^{\circ}$, eingetrenem Wild -8° bis -10° , von Eiern 0° bis 1° , von Milch $+2^{\circ}$ bis $+6^{\circ}$, und von Obst und Gemüse -1° bis $+5^{\circ}$.

Die zur Kühlung von Räumen und Erzeugung niedriger Temperaturen dienenden Kälteanlagen bestehen, ganz gleich, ob es sich um die Erzeugung von Kunsteis in den eigentlichen Gefrieranlagen oder um die Kühlung von Lebensmitteln in den Kühlanlagen handelt, bei Benutzung der heute gebräuchlichen Kompressionsmaschinen als Kältemaschinen aus drei wesentlichen Teilen: einem Kompressor als Arbeitsmaschine, wo das Kältemittel verdichtet wird, einem Kondensator oder Verflüssiger, in dem das Kältemittel verflüssigt wird, und einem oder mehreren Verdampfern, wo das Kältemittel verdampft und dabei die eigentliche Kältewirkung erzeugt wird. Von den Verdampfern führt eine Rohrleitung zurück zum Kompressor.

Die Kühlhäuser, wie sie auch im Generalgouvernement von der deutschen Verwaltung geschaffen worden sind, bestehen in wärmedicht isolierten und mit Kühlanlagen ausgerüsteten Gebäuden, in denen die leichtverderblichen Waren wie Fleisch, Eier, Butter, Käse gelagert werden. Die Kältemaschinen (Kompressoren mit Verflüssigern und gegebenenfalls Verdampfern) stehen gewöhnlich im Keller oder Erdgeschoß. Von hier aus führen die Kältemittel (bei direkter Kühlung) oder die Soleleitungen (bei indirekter Kühlung) zu den einzelnen Räumen. Die Kühlrohre sind hier entsprechend der Regel, daß kalte Luft nicht aufsteigt, sondern heruntersinkt, an der Decke angebracht. Zur Messung der Temperaturen dienen elektrische Fernthermometer, deren Leitungen in der Maschinenzentrale zusammenlaufen.

Es leuchtet ein, daß der Bau solcher mit den vorstehend angeführten technischen Anlagen ausgerüsteten Kühlhäuser große Mengen von Material und bedeutendes Kapital erfordert, doch werden diese Aufwendungen durch die Leistung der Kühlhäuser in verhältnismäßig kurzer Zeit wieder ausgeglichen. Was die Kühlhäuser im Generalgouvernement anbelangt, so wurde zunächst ein Ausbau des Warschauer Kühlhauses um das Doppelte seiner Kühlfläche vorgenommen, um den Anforderungen einer Millionenstadt in bezug auf Lagerung

Podczas gdy jeszcze w starożytności miało miejsce przechowywanie środków żywności, zwłaszcza w wielkich spichrzach zbożowych, to z drugiej strony można mówić o jakimś skutecznym konserwowaniu łatwo psujących się artykułów żywnościowych, jak mięso, masło, jaja, ser, mleko i t. p. dopiero od chwili rozwoju nowoczesnej techniki niskich temperatur. Rozwój ten zaczyna się od wynalezienia przez Karola von Linde (1874) amoniakowej maszyny kompresyjnej. Stworzona przez niego przy współpracy Augsburgsko-Norymberskiej Fabryki Maszyn maszyna amoniakowa stała się na dziesiątki lat wzorowym nakładem chłodniczym. Maszynę chłodniczą, opartą na działaniu stężonych kwasów wynalazł Pictet (1870), podczas gdy maszynę, poruszaną kwasem węglowym zbudował w osiemdziesiątych latach ubiegłego stulecia Windhausen.

Działanie, mające na celu przechowywanie środków żywności, trzymanie ich w stanie świeżym oraz konserwowanie za pomocą ochłodzenia zasada się na tym, że na skutek owego właśnie ochłodzenia zostaje zahamowana albo w ogóle unicestwiona niszczyielska działalność bakterij oraz grzybów pleśniowych. Wymagania co do koniecznych dla tego celu temperatur są bardzo różne i wahają się pomiędzy minus 20-toma a plus 6-cio-ma stopniami C, czyli że sięgają skali 26-ciu stopni. I tak na przykład utrzymanie mięsa w stanie świeżym wymaga temperatury od plus 2 do plus 4 stopni C, mięsa mrożonego od minus 10 do minus 20 stopni, dziczyzny (toward ochłodzony) od plus 2 do plus 4 stopni, dziczyzny mrożonej od minus 8 do minus 10 stopni, jaj od 0 do minus 1 stopnia, mleka od plus 2 do plus 6 stopni, oraz owoców i jarzyn od minus 1 do plus 5 stopni.

Urządzenia chłodnicze, służące do wytwarzania niskich temperatur oraz do chłodzenia pewnych pomieszczeń, obojętnie czy chodzi tu o wytwarzanie lodu sztucznego we właściwych urządzeniach zamrażających, czy tylko o chłodzenie środków żywności w chłodniach, składają się, jeśli dotyczy to dziś używanych maszyn kompresyjnych, wytwarzających niskie temperatury, z trzech zasadniczych części: z kompresora, jako maszyny pracującej, w której dany środek chłodzący ulega zgęszczeniu, z kondensatora, albo skraplacza, gdzie ów środek podlega skropleniu, oraz z jednego lub kilku generatorów pary, gdzie środek chłodzący przemienia się w parę i gdzie przy tym wytwarza się właściwe działanie zimna. Od generatora prowadzi połączenie rurowe z powrotem do kompresora.

Chłodnie, zbudowane w Generalnym Gubernatorstwie przez administrację niemiecką, składają się z budynków izolowanych od wpływów cieplnych oraz zaopatrzonych w urządzenia chłodzące, w których to pomieszczeniach przechowuje się łatwo psujące się produkty, jak mięso, jaja, masło i ser. Maszyny chłodnicze (kompresory z kondensatorami i w danym razie z generatorami pary) znajdują się przeważnie w piwnicy albo na parterze. Od nich przeprowadza się połączeniami rurowymi środek chłodzący do pomieszczeń magazynowych, stosując albo chłodzenie bezpośrednie, albo też pośrednie. Rury chłodnicze są tutaj umieszczone przy suficie, odpowiednio do reguły, w myśl której zimne powietrze nie wznosi się ku górze, lecz opada na dół. Dla mierzenia temperatur służą elektryczne termometry odległościowe, których połączenia schodzą się w centrali maszynowej.

Jest rzeczą widoczną, że budowa takich magazynów chłodniowych, wyposażonych w wyżej wymienione urządzenia techniczne, wymaga wielkich ilości materiału i znacznego kapitału, wydatki te jednak wyrównuje w krótkim czasie wydajność chłodni. Co się tyczy chłodni

leichtverderblicher Lebensmittel zu entsprechen. Dann ging man daran, auch für die Umgebung Lembergs, der zweitgrößten Stadt des Generalgouvernements, ein größeres Kühlhaus neu zu bauen, das nun nach seiner Fertigstellung in der Rekordzeit von nur 361 Tagen kürzlich von dem Leiter der Hauptabteilung Ernährung und Landwirtschaft ebenfalls seiner Bestimmung übergeben wurde. Mit den nun in Krakau noch fertigzustellenden Kühlhäusern wird die Ernährungswirtschaft im Generalgouvernement in absehbarer Zeit über eine Kühlfläche von insgesamt 17 000 qm verfügen und damit allen Anforderungen gewachsen sein.

Das Lemberger Kühlhaus besitzt eine Bodenkühlfläche von 5200 qm und ist damit eines der größten des Generalgouvernements. Unter Überwindung aller durch den Krieg bedingten Schwierigkeiten ist es nach den neuzeitlichsten Erfahrungen technisch vollkommen modern eingerichtet worden. Seine Kapazität geht, gemessen an der errechneten Schlüsselzahl, daß 1000 Menschen eine Tonne gefrorener Lebensmittel benötigen, über die von der Stadt Lemberg gestellten Anforderungen weit hinaus, so daß es als ein Export-Kühlhaus bezeichnet werden kann. Zu seinem Bau und seiner Ausrüstung wurden gewaltige Mengen von Material benötigt, über die wir hier nur einige, auch für den Nichtfachmann verständliche Angaben machen wollen. 1800 Eisenbahnwaggons, also ein Güterzug von 18 km Länge, waren notwendig, um das für das Kühlhaus erforderliche Material heranzuschaffen. Die Isolation der Böden, Wände, Decken und der Rohrleitungen einschließlich der in den Kühlzellen befindlichen Kühlröhren, insgesamt etwa 29 km Rohr, erfolgte durch achtfachen Kork, der allein 60 Waggons in Anspruch nahm. Da jedoch die Korksichten zwischen Wänden und Böden teilweise bis zu 24 cm dick sind, würde die Menge von 60 Waggons gar nicht ausgereicht haben, wenn man nicht bei den Isolierungsarbeiten das IG-Farbenpatent „Iporka“ verwandt hätte, das bedeutend leichter als Kork ist.

Für das Kühlhaus sind etwa 1 400 000 Stück Ziegel mit 2750 Tonnen Zement verarbeitet worden. Was dies bedeutet, kann man daraus ermessen, daß ein auf einer Fläche von 9 qm massiv nur aus ungefähr der gleichen Anzahl von Ziegeln erbauter Turm die höchste Pyramide, die Cheopspyramide bei Gizeh, noch beträchtlich übersteigen würde. Zu ihnen gehören auch die drei Kompressoren, von denen jeder einzelne eine Kapazität von 1 500 000 Kalorien besitzt und eine Verdampfungstemperatur bis zu -15°C und eine Verflüssigungstemperatur bis zu $+25^{\circ}\text{C}$ erzeugen kann. Die Kompressoren arbeiten in zwei Stufen und sind hintereinander geschaltet. Zur Erzeugung einer Temperatur bis zu -35°C werden zwei Rotationsverdichter, der eine mit 120 000 Kal., der andere mit 65 000 Kal., benutzt. 40 Motore mit einer Kraft von insgesamt 1000 PS dienen dem Antrieb sämtlicher Maschinen. An Eisen wurden beim Bau des Kühlhauses einschließlich der vorerwähnten Maschinen 900 Tonnen verbraucht.

Wie in dem Warschauer Gefrierhaus, so wird auch in Lemberg neben der Luftkühlung die Ammoniak-Kühlung im sogenannten Rückkühlverfahren angewendet. Was versteht man unter Rückkühlverfahren? Das feisige Ammoniak läuft über das Regulierventil über die Verdampferrohre in den einzelnen Kühlzellen und wandelt sich hier zu Gas um, und gibt hierdurch seine Kälte ab. Das Ammoniak wird zum Verdichter übergeleitet, hier komprimiert und wieder zum Verflüssigen in den Verflüssiger gebracht und beginnt seinen Kreislauf von neuem. Diese zweckmäßige Einrichtung ermöglicht es, daß dem Kühlhaus nur alle 14 Tage eine neue Menge von Ammoniak zugeführt zu werden braucht, die sonst gerade den Bedarf von zwei bis drei Tagen gedeckt hätte.



Kühlhaus Lemberg im Bau

Przy budowie chłodni lwowskiej

w Generalnym Gubernatorstwie, to naprzód przedsięwzięto rozbudowę warszawskiej chłodni do podwójnej powierzchni chłodniczej, aby odpowiadała potrzebom milionowego miasta odnośnie przechowywania łatwo psujących się artykułów żywnościowych. Następnie przystąpiono do ponownej budowy większej chłodni dla Lwowa, drugiego pod względem wielkości miasta w Generalnym Gubernatorstwie, którą po wybudowaniu w rekordowym czasie tylko 361 dni, ostatnio oddał do użytku kierownik Głównego Wydziału Wyżywienia i Rolnictwa. Razem z chłodniami, które obecnie mają być zbudowane i w Krakowie, gospodarka żywienia w Generalnym Gubernatorstwie będzie rozporządzała w niedługim czasie powierzchnią chłodniczą ogółem 18 000 metrów kwadratowych, i tym samym dorównie do swych zadań.

Chłodnia lwowska posiada 5200 m² powierzchni chłodniczej i jest tym samym jedną z największych w Generalnym Gubernatorstwie. Po przewycięzeniu wszystkich, uwarunkowanych wojną, trudności, jest ona urządzona według ostatnich doświadczeń w tej dziedzinie całkowicie nowoczesnie pod względem technicznym. Jej wydajność przewyższa daleko — jeśli będziemy mierzyć według klucza liczbowego, że na 1000 ludzi potrzeba jednej tony mrożonych środków żywności, — wymagania, stawiane przez miasto Lwów, tak że można tę chłodnię traktować jako eksportową. Dla jej budowy i wyposażenia spotrzebowano potężne ilości materiałów, co do których chcemy opublikować tylko kilka danych, zrozumiałych nawet i dla niefachowca. 1800 wagonów (pociąg towarowy o długości 18-tu kilometrów) było koniecznych, aby sprowadzić materiał, potrzebny do budowy owej chłodni. Izolacja podłóg, ścian, sufitów oraz połączeń rurowych, łącznie z rurami chłodniczymi, znajdującymi się w komorach chłodzących, czyli ogółem 29 kilometrów rur, została przeprowadzona przy pomocy prawdziwego korka, którego użyto w ilości 60-ciu wagonów. Ponieważ jednak warstwy korka pomiędzy ścia-



Teilansicht des Lemberger Kühlhauses Fragment chłodni lwowskiej

Riesige Mengen von Wasser sind für die Kühlzwecke erforderlich, jedoch sind die Anlagen so eingerichtet, daß der Verbrauch von Wasser möglichst sparsam gehalten wird. Drei Brunnen von einer Tiefe bis zu 65 m wurden auf dem Kühlhausgelände gebaut. Das verhältnismäßig kühle, in seiner Temperatur jedoch von dem Wärmegrad der Luft beeinflusste Wasser wird im Verflüssiger unten geleitet und über die durchlaufenden Röhren hochgepumpt. Indem es über die Röhren läuft und das Ammoniak abkühlt und dadurch wieder verflüssigt, erlangt es selbst auf natürliche Weise eine Temperatur von etwa plus 26°C. Dann wird das warme Wasser, das den Verflüssiger oben wieder verläßt, in einem großen Becken am Fuß des Verflüssigers aufgefangen und beginnt seinen Kreislauf von neuem, nachdem es sich bei seinem Fall bis in das Becken von selbst wieder bis zu etwa plus 20°C abgekühlt hat.

Ein eigenartiger, wenig bekannter Vorgang ist die Entnebelung der Kühlzellen. Es ist einleuchtend, daß in den einzelnen Kühlzellen eine trockene Luft herrschen muß. Es ist jedoch bei dem Verfahren der Ammoniakkühlung nicht zu vermeiden, daß sich an den Kühlröhren eine — immer wieder sorgfältig entfernte — Eisschicht und durch das Feuchtwerden der Luft ein dünner Nebel bildet. Es ist also eine Entnebelung erforderlich. Zu diesem Zwecke wird nun den Kühlzellen durch die Zentralheizung Wärme, d. h. trockene Luft zugeführt. Das klingt so einfach; es bedurfte aber der sorgfältigsten Berechnungen, um die Kältegebung auf der einen und die erforderliche Wärmezuführung auf der anderen Seite ganz genau so auszukalkulieren, daß der Nebel verschwindet, die Luft trocken ist und trotzdem die Zellen die nötige Minustemperatur aufweisen.

Jeder der Kühlräume im Keller, Erdgeschoß, ersten und zweiten Stock kann selbständig temperiert werden. Der genaue Kältegrad in den einzelnen Räumen wird von den Fernthermometern angezeigt.

nami i podłogami posiadają częściowo grubość aż do 24 cm, 60 wagonów korka zupełnie by na to nie wystarczyło, gdyby nie zastosowano przy pracach izolacyjnych patentu firmy IG-Farben pod nazwą „Iporka”, który to preparat jest znacznie lżejszy od korka.

Na budowę chłodni zużyto 1 400 000 sztuk cegieł oraz 2750 ton cementu. Co to oznacza, można sobie choćby z tego wynioskować, że gdyby z tej cegły zbudowano masyw w formie wieży o 9 m² podstawy, to przewyższał by on jeszcze znacznie najwyższą z piramid egipskich, a mianowicie piramidę Cheopsa koło Gizeh.

Do tego dochodzą również trzy kompresory, z których każdy posiada wydajność wynoszącą 150 000 kaloryj oraz może wytwarzać temperaturę parowania aż do minus 15 stopni C, zaś temperaturę skraplania do plus 25 st. C. Kompresory pracują dwustopniowo i są ze sobą połączone. Do wytwarzania temperatury aż do minus 35 stopni C używa się dwóch rotacyjnych urządzeń zgęszczających, jednego o 120 000, drugiego zaś o 65 000 kaloriach. 40 motorów o łącznej sile 1000 KM służy do napędu wszystkich maszyn. Żelaza zużyto do budowy chłodni, łącznie z wymienionymi maszynami 900 ton.

Podobnie jak w warszawskiej chłodni, tak samo i we Lwowie stosuje się obok chłodzenia powietrzem również i chłodzenie amoniakowe w tak zwanym procesie powrotnego chłodzenia. Co rozumie się pod tą nazwą powrotnego chłodzenia? Jak już z obok zamieszczonego schematu chłodzenia wynika, płynny amoniak przechodzi przez wentyl regulacyjny oraz rury do odparowywania, do poszczególnych komór chłodzących i tu przemienia się na gaz, oraz oddaje przy tym swe zimno. Przedostaje się następnie do urządzenia zgęszczającego, podlega tu kompresji i przechodzi, celem skroplenia, do urządzenia skraplającego, gdzie zaczyna na nowo swój obieg. Celowe owe urządzenie umożliwia tę okoliczność, że do maszyn chłodniczych tylko co 14 dni trzeba doprowadzać świeży amoniak, który bez tego wystarczyłby zaledwie na zapotrzebowanie od dwóch do trzech dni.

Dla celów chłodniczych potrzeba olbrzymich ilości wody, lecz urządzenia w chłodni są tak zbudowane, że zużycie wody jest możliwie jak najbardziej oszczędne. Na terenie chłodni wykopano trzy studnie o głębokości aż do 65 metrów. Stosunkowo chłodną wodę, na którą jednak ma wpływ temperatura powietrza, przeprowadza się dołem w urządzeniu skraplającym i pompuje się w górę. Podczas gdy płynie ona rurami i ochładza amoniak, a tym samym znowu go skrapla, sama osiąga w naturalny sposób temperaturę około 26 stopni C. Następnie łapie się ową ciepłą wodę, która opuszcza urządzenie skraplające w górze, do wielkiego zbiornika u stóp owego urządzenia, z kolei zaś zaczyna swój bieg na nowo, po ochłodzeniu się przy spływie do zbiornika znowu do temperatury około 20 stopni C.

Charakterystycznym, jednak mało znanym procesem, jest t. zw. oczyszczanie z mgły komór chłodzących. Jest rzeczą oczywistą, że w poszczególnych takich komorach musi być powietrze suche. Nie da się jednak uniknąć przy procesie chłodzenia za pomocą tego, że na rurach chłodniczych tworzy się, wprawdzie stale usuwana — warstwa lodu, zaś wskutek nasiąkania powietrza wilgocią wytwarza się w komorze lekka mgła. Dlatego też usuwanie stamtąd mgły jest rzeczą konieczną. W tym celu wprowadza się więc do komór chłodzących, przy pomocy centralnego ogrzewania, ciepło, tzw. suche powietrze. Brzmi to wprawdzie prosto, jednak wymagało to jak najdokładniejszych obliczeń, aby dopływ zimna z jednej strony, zaś ciepła z drugiej, tak dokładnie wykalkulować, aby mgła zniknęła, powietrze było suche, zaś aby pomimo to komory wykazywały potrzebną temperaturę ujemną.

Każde z pomieszczeń chłodniczych, w piwnicy, na parterze, na pierwszym i na drugim piętrze może posiadać samodzielną temperaturę. Dokładny jej stopień w po-

Es gibt nichts an leichtverderblichen Lebensmitteln, was in diesem Kühlhaus nicht aufbewahrt werden könnte. Durch große Lastenaufzüge werden die Waren in kürzester Zeit in den Kühlräumen untergebracht und für eine rasche Beladung der Waggons mit den gekühlten Waren gesorgt.

Infolge des Aufstapeln der verschiedenen Waren ist es natürlich nicht möglich, auf einer Bodenfläche von 5200 qm auch genau 5200 Tonnen Ware einzulagern, wie es theoretisch durchführbar sein müßte. Jedoch kann in dem Lemberger Kühlhaus eine Menge von 5000 Tonnen Butter eingelagert werden, zu deren Herstellung 125 Millionen Liter Milch erforderlich sind. Würde man diese Milch in Ein-Liter-Dosen abfüllen und diese Dosen der Reihe nach hintereinander aufstellen, so würde diese ungeheure Milchdosenschlange ganz bequem die Achse vom Nord- zum Südpol bilden können.

Auf der Kühlfläche von 5200 qm können 2750 Tonnen Eier, in den üblichen Kisten verpackt, untergebracht werden. Diese 2750 Tonnen oder 55 Millionen Stück Eier entsprechen ungefähr dem Eierexport der Türkei im Jahre 1938 und wären auch erforderlich, wenn Jemand auf den Gedanken käme, die Eisenbahnstrecke Berlin-Innsbruck mit dicht beieinandergelegten Eiern zu garnieren oder die beiden Ufer der Weichsel mit Eiern zu schmücken.

Alle diese Angaben lassen erkennen, daß mit dem neuen Kühlhaus in Lemberg ein der Bewältigung großer Aufgaben gewachsener Bau entstanden ist, durch dessen Errichtung den Männern der Ernährungswirtschaft ein Mittel in die Hand gegeben worden ist, um die Vorratswirtschaft im Generalgouvernement noch stärker als bisher auszubauen.

szczególnych ubikacjach wykazują dalekościowe termometry.

Nie ma takich łatwo psujących się artykułów żywnościowych, które nie mogłyby być przechowywane w tej chłodni. Przy pomocy wielkich wind ciężarowych umieszcza się produkty w jak najkrótszym czasie w pomieszczeniach chłodniczych, oraz załadowuje się wagony artykułami chłodzonymi.

Z uwagi na różne układanie rozmaitych towarów jest naturalnie rzeczą niemożliwą zmagazynować na powierzchni chłodniczej, wynoszącej 5200 m² dokładnie 5200 ton produktów, tak jakby to powinno się dać przeprowadzić w teorii. Można jednak zmagazynować we lwowskiej chłodni np. 5000 ton masła, na wyprodukowanie którego potrzeba 125 milionów litrów mleka. Gdyby to mleko zlać do puszek jednolitrowych i ustawić je szeregiem, to ten olbrzymi wąż złożony z puszek mógłby całkiem wygodnie tworzyć oś ziemską od bieguna północnego do południowego.

Na 5200 m² lwowskiej powierzchni chłodniczej można dalej zmagazynować 2750 ton jaj, zapakowanych w zwyczajnych skrzynkach. Te 2750 ton, albo 55 milionów jaj, odpowiadają mniej więcej eksportowi jaj z Turcji w roku 1938, zaś owymi jajami, gdyby to komu do głowy przyszło, można by gęsto ugarniować całą linię kolejową Berlin—Innsbruck, albo ozdobić nimi obydwie brzegi Wisły na całej jej długości.

Z wszystkich tych danych można wywnioskować, że wraz z nową chłodnią we Lwowie stworzona została budowa, dorosła do pokonywania wielkich zadań, dzięki jej powstaniu dany został w ręce ludzi z gospodarki wyżywieniowej środek, pozwalający na silniejszą, niż dotychczas rozbudowę gospodarki zapasowej w Generalnym Gubernatorstwie.

Beihilfen in der Kartoffelwirtschaft Zapomogi w gospodarce ziemniaczanej

Von Dr. Josef Odenthal, Krakau

Es ist anerkannter marktordnerischer Grundsatz, daß der Verteiler der Marktordnung zu dienen hat, daß er aber gleichzeitig innerhalb der Marktordnung ein seiner Arbeit entsprechendes Auskommen finden muß. Werden daher dem Verteiler marktordnerische Aufgaben übertragen, welche außergewöhnliche Unkosten mit sich bringen, deren Tragung dem Verteiler aus seiner Verteilerspanne nicht zugemutet werden kann, so werden ihm diese Unkosten seitens der Marktordnung erstattet.

Zur Aufbringung der hierfür benötigten Mittel kann die Marktordnung verschiedene Wege beschreiten.

In der Kartoffelwirtschaft wurden im abgelaufenen Wirtschaftsjahr die außergewöhnlichen Unkosten des Verteilers aus Haushaltsmitteln der Regierung vergütet. Die Auszahlung erfolgte durch die Geschäftszentrale der Landwirtschaftlichen Zentralstelle. Unterschieden wurde zwischen Zuschüssen und Beihilfen.

Zuschüsse wurden gegeben bei der Anlage dauernder Bahnhofsflächen im Erzeugergebiet und dauernder Lager im Verbrauchsgebiet. Die entsprechende Anweisung lautete:

„Die Geschäftszentrale der LZ zahlt aus als Zuschuß für weisungsgemäß käuflich übernommene dauernde Bahnhofsflächen an den einmietenden Versandverteiler 15 Zl. je Tonne. Die Auszahlung erfolgt auf Antrag für die eingemietete Menge.“

„Die Geschäftszentrale der LZ zahlt aus als Zuschuß auf Antrag des Empfangsverteilers 10 Zl. je Tonne

Jest to znana zasada w dziedzinie reglamentacji rynku, że rozdzielca ma owej reglamentacji służyć, równocześnie jednak musi on w jej ramach znaleźć dla siebie pewien dochód, odpowiadający swej pracy. W razie więc, gdy rozdzielcy zleci się zadania natury reglamentacyjno-rynkowej, przynoszące za sobą nadzwyczajne koszty, których ponoszenie nie może zostać przypisane rozdzielcy z tytułu jego rozdzielczej stopy wydatkowej, to wówczas owe koszty zwraca mu reglamentacja rynku.

Celem wystarania się o odpowiednie środki dla tego celu reglamentacja rynku może postępować w rozmaity sposób.

W ubiegłym roku gospodarczym zostały pokryte w gospodarce ziemniaczanej nadzwyczajne wydatki rozdzielcy ze środków budżetowych Rządu. Wypłata odbyła się przez Centralę Handlową Centralnego Urzędu Rolniczego. Istniała tutaj różnica między dopłatami a zapomogami.

Dopłat udzielano przy zakładaniu stałych kopców dworcowych na terenie produkcyjnym oraz stałych magazynów na terenie konsumcyjnym. Odpowiednie wskazówki co do tego brzmiały w ten sposób:

„Centrala Handlowa Centralnego Urzędu Rolniczego wypłaca w formie dopłaty za przejęte w myśl wskazówek jako kupno stałe kopce dworcowe — 15 zł za tonę wysytkowemu rozdzielcy, kopcującemu ziemniaki. Wypłata następuje na wniosek za ilość zakopcowanych ziemniaków.“

bei Lagern (Mieten), die weisungsgemäß im Verbrauchsgebiet angelegt werden. Die Auszahlung erfolgt nach Auslagerung für die ausgelagerte Menge.“

Auch in diesem Jahr wird wiederum der Verteiler in erheblichem Umfange weisungsgemäß Bahnhofsmieten und Stadtlager anlegen müssen. Er wird wiederum Zuschüsse erhalten.

An der Art der Auszahlung und daran, daß die Zuschüsse aus Haushaltsmitteln der Regierung zur Verfügung gestellt werden, ist nichts geändert worden. Das Verfahren ist eingespielt und hat sich bewährt. Die Zahlung wird abhängig gemacht von einem vordruckmäßigen Antrag des Verteilers. Die Richtigkeit der gemachten Angaben muß durch die örtlichen Dienststellen der Marktordnung erhärtet werden. Der Verteiler erhält die Zuschüsse unabhängig davon, wie hoch seine

Verhütet Unfälle durch genaue Beachtung der Betriebsvorschriften!

tatsächlichen Unkosten waren. Es ist für ihn der Anreiz und die Möglichkeit gegeben, durch besonders sorgfältiges Arbeiten einen zusätzlichen Verdienst herauszuholen.

Andererseits soll der Verteiler Verluste, die er bei nachlässiger Einlagerung verschuldet, selbst tragen. Es hat sich aber gezeigt, daß der gewährte Zuschuß von 15 bzw. 10 Zl. im Durchschnitt nicht ausreichte, um den Verteiler selbst bei Anwendung aller Sorgfalt und Mühe vor Verlusten zu schützen. Der Verteiler suchte sich dann so zu helfen, daß er für die Verluste gleichzeitig einen Antrag auf Beihilfe stellte.

Diese Vermengung von Zuschüssen und Beihilfen aber ist weder gewollt noch gesund. Sie verwischt vor allem die klare Linie zwischen den Zuschüssen, die rein rechnerisch auf Grund von Einlagerzahlen ermittelt werden, und Beihilfen, für welche Nachweise anderer, oft schwieriger Art erforderlich sind.

Aus der gemachten Erfahrung sind die erforderlichen Folgerungen gezogen worden. Die genannten Zuschüsse werden um je 5 Zl die Tonne, also auf 20 bzw. 15 Zl erhöht. Infolge der Erhöhung aber wird erreicht werden, was ursprünglich gewollt war: Die Zuschüsse schwächen in keiner Weise die Sorgfalt und Selbständigkeit des Verteilers. Vielmehr spornen sie ihn zu erhöhter Leistung an.

Anders anzusehen sind Beihilfen. So notwendig sie im gegebenen Falle sind, so liegt doch bereits in der Möglichkeit der Beihilfe die Gefahr, daß der Verteiler lieber von dieser Möglichkeit Gebrauch macht, als sich auf seine eigene Kraft zu verlassen. Zu nahe liegt die Verlockung für den Verteiler, nicht alle Mittel auszuschöpfen, um drohende Verluste abzuwehren. Denn im Hintergrund steht die immerhin bequemere Beihilfe.

Trotz dieser Erkenntnis waren im vorigen Wirtschaftsjahr Mittel für Beihilfen in erheblichem Umfange bereitgestellt worden. Denn das Ausmaß der eintretenden Schäden vorher abzuschätzen, war nicht möglich. Es

„Centrala Handlowa Centralnego Urzędu Rolniczego wypłaca jako dopłatę na wniosek rozdzielcy odbiorczego — 10 zł za tonę przy magazynach (kopcach), założonych w myśl wskazówek na terenie konsumcyjnym. Wypłata następuje po opróżnieniu magazynu ze zmagazynowanych ziemniaków.“

Również i w tym roku rozdzielca będzie musiał złożyć w szerokim zakresie, w myśl wskazówek, kopce dworcowe i magazyny miejskie. Również i za to otrzyma on dopłatę.

Zarówno w sposobie wypłaty, jak i w tym, że owe dopłaty Rząd oddaje do dyspozycji ze środków budżetowych, nic nie zostało zmienione. Cały ów proces postępowania został dostatecznie zgrany i okazał się dobrym. Wypłata jest zależna od wniosku, złożonego na przepisowym formularzu przez rozdzielcę. Prawdziwość złożonych danych musi zostać potwierdzona przez lokalne władze reglamentacji rynku. Rozdzielca uzyskuje dopłaty niezależnie od tego, jak wielkie były jego faktyczne wydatki. Stanowi to dla niego zachętę oraz stwarza możliwość, by przez specjalnie troskliwie wykonaną pracę zdołał dla siebie z tego wydobyć dodatkowy dochód.

Z drugiej strony rozdzielca powinien ponosić sam straty, co do których zawinił na skutek niedbałego zmagazynowania ziemniaków. Okazało się jednak, że gwarantowana dopłata w wysokości 15-tu, wzgl. 10-ciu zł przeciętnie nie wystarczała, aby rozdzielcę uchronić, nawet przy zastosowaniu z jego strony wszelkiej troskliwości o produkt i trudu, przed stratami. Rozdzielca więc usiłował pomóc sobie tutaj w ten sposób, że równocześnie składał tytułem poniesionych strat również wnioski o zapomogę.

Takie pomieszanie jednak dopłat i zapomóg nie jest ani pożądané, ani też zdrowe. Zaciera ono przede wszystkim jasną granicę pomiędzy dopłatami, których udziela się w sposób często rachunkowy, na podstawie cyfr, dotyczących zmagazynowanych produktów, a zapomogami, co do których są konieczne dowody, innej, często dosyć trudnej, natury.

Według poczynionych doświadczeń zostały z tego wyciągnięte należyte konsekwencje. Wymienione dopłaty będą podwyższone o 5 zł za tonę, a więc na 20 zł, wzgl. na 15 zł. Na skutek jednak owej podwyżki osiągnięte się to, do czego początkowo dążono: Dopłaty nie osłabiają w żadnym wypadku troskliwości o produkt oraz samodzielność rozdzielcy. Raczej podniecają go do zwiększonej wydajności.

Inaczej należy spojrzeć na sprawę zapomóg. Jakkolwiek by były one w danym wypadku konieczne, to jednak już w samej możliwości zapomogi tkwi niebezpieczeństwo, że rozdzielca raczej z owej możliwości skorzysta, aniżeli będzie się zadował na własne siły. Za blisko znajduje się tutaj dla rozdzielcy przynęta, by nie wyczerpywać wszystkich swych środków celem obronienia się przed groźącymi stratami. Na dalszym planie bowiem znajduje się zawsze, jakby nie było, wygodniejsza zapomoga.

Pomimo zdawania sobie sprawy z istoty owej kwestii, dostarczono w ubiegłym roku gospodarczym środkom na zapomogi w szerokim zakresie. Nie było bowiem rzeczą możliwą dokonać a priori oszacowania szkód, które mogły nastąpić. Rozdzielca jednak musiał być bezwzględnie chroniony przed stratami, które mu się zdarzały na skutek zarządzeń reglamentacyjno-rynkowych.

Wskazówki co do zapomóg posiadały następującą treść:

„Centrala Handlowa Centralnego Urzędu Rolniczego wypłaca na wniosek, przy niezawinionych i nie da-

mußte aber der Verteiler unter allen Umständen vor Verlusten geschützt werden, die ihn infolge marktordnerischer Maßnahmen trafen. Die Anweisung über die Beihilfen hatte folgenden Wortlaut:

„Die Geschäftszentrale der LZ zahlt aus auf Antrag Beihilfen bei unverschuldeten unzumutbaren Verlusten bei der Lagerung und Bewegung von Kartoffeln, soweit Lagerung und Bewegung auf Anweisung erfolgte.“

Der Wortlaut ist in diesem Jahre unverändert geblieben. Aber die Auslegung wird eine wesentlich andere sein.

Im abgelaufenen Wirtschaftsjahr betrafen die Anträge auf Ersatz von unzumutbaren, unverschuldeten Schäden in der überwiegenden Mehrzahl Transportverluste. Gerade aber für Transportverluste ist bei Fehlen der bahnamtlichen Verwiegung, die heute meist nicht erlangt werden kann, ein einigermaßen unerschütterlicher Nachweis nicht möglich. Weiterhin ist der Nachweis darüber erschwert, ob der Antragsteller alles getan hat, um die Verluste abzuwenden. Es muß sogar gesagt werden, daß durch die Möglichkeit der Beihilfen der Verteiler geradezu gedrängt wird, darauf zu verzichten, Transporte durch kostspielige Begleiter sichern zu lassen. Denn der Antrag auf Beihilfe ist billiger und ungefährlicher.

Im Falle von Transportschäden, das hat die Erfahrung gezeigt, schließen die Beihilfen in unerträglichem Umfange die Verantwortlichkeit sowie selbständige Sorgfalt des Verteilers aus. Es muß daher in Zukunft in der Frage der Transportschäden der strengste Maßstab angelegt werden an die Auslegung der Begriffe „unverschuldet, unzumutbar“. Es müssen die eigene Entschlossenheit des Verteilers, sein Verantwortungswille, seine Fähigkeit und Findigkeit in der Überwindung von Schwierigkeiten wieder zur vollen Geltung kommen. Mit anderen Worten: Bei Transportschäden wird die Beihilfe grundsätzlich versagt werden. Sie wird auf ausnahmsweise, ganz besondere Härtefälle beschränkt werden.

Trotzdem aber darf der Verteiler nicht zu Schaden kommen. Denn die Transportschäden sind vorhanden, in bestimmtem Umfange unvermeidbar. Sie können und sollen aus der bisherigen Verteilerspanne nur in friedensmäßigem Umfange gedeckt werden.

Es bleibt daher nur übrig, die Spanne desjenigen Verteilers, welcher die Transportgefahr zu tragen hat, in einer Weise zu erhöhen, daß dadurch der Schaden im Durchschnitt getragen wird. Die Anordnungen dieses Wirtschaftsjahres auf dem Gebiete der Kartoffelwirtschaft geben Auskunft darüber, in welcher Weise diese Frage ohne Belastung des Verbrauchers gelöst wurde.

Aber auch an alle übrigen Anträge auf „unverschuldete, unzumutbare“ Schäden wird infolge der Spannenerhöhung ein weit stringenter Maßstab angelegt werden als bisher. Bei allen nicht ganz einwandfrei geklärten Aufträgen wird ein mündliches Verfahren Platz greifen, das an die Marktschiedsgerichte erinnert. Der Verteiler wird alsdann mit Beweismitteln, die ihm geeignet erscheinen, den schlüssigen Beweis der Unzumutbarkeit und des Nichtverschuldens führen müssen.

Es kann vorhergesehen werden, daß infolge der erhöhten Spannen der Verteiler diese Anträge nur noch in Ausnahmefällen stellen wird. Sowohl die Allgemeinheit infolge eingesparter öffentlicher Gelder als auch der einzelne Verteiler infolge gut ausgenutzter Spannenerhöhung werden ihren Vorteil dabei finden und das liegt im Sinne der Marktordnung.

jüngere sich nikomu przypisać stratach, zapomogi z okazji składowania i transportu ziemniaków, o ile owo składowanie i transport odbywały się na polecenie.“

Ta treść pozostała w tym roku niezmieniona. Interpretacja jej jednak będzie znacznie odmienna.

W ubiegłym roku gospodarczym wnioski o zwrot niezawinionych oraz nie dających się nikomu przypisać szkód, dotyczyły w przeważającej większości strat transportowych, z uwagi na brak urzędowego kolejowego ważenia, którego dzisiaj nie da się osiągnąć, jakiś pewnego rodzaju niezbity dowód jest niemożliwy do uzyskania. Dalej taki dowód jest i przez to utrudniony, że niewiadomo, czy wnioskodawca wszystko uczynił, aby tych strat uniknąć. Musi się nawet powiedzieć, że na skutek możliwości uzyskania zapomogi rozdzielca jest właśnie ku temu niejako popychany, aby zrezygnować z zabezpieczenia transportów przez najmowanie kosztownych konwojentów. Wniosek bowiem na zapomogę jest tańszy i mniej niebezpieczny. A jak chce się odparować twierdzenie rozdzielcy, że konwojenta nie dało się w żadnym wypadku znaleźć, i że transport nie mógł na niego czekać?

W wypadku szkód transportowych — wykazało to doświadczenie — zapomogi wykluczają w nieznosnych wprost rozmiarach odpowiedzialność oraz samodzielną troskliwość rozdzielcy. W przyszłości musi się dlatego zastosować w sprawie zagadnienia szkód transportowych jak najściślejszą miarę w interpretowaniu pojęcia „niezawiniony, nie dający się nikomu przypisać“. Muszą uzyskać z powrotem swe pełne znaczenie: własne zdecydowanie rozdzielcy, jego chęć do brania na siebie odpowiedzialności, jego umiejętność i spryt przy pokonywaniu trudności. Innymi słowy: przy szkodach transportowych będzie się odmawiało z zasady zapomogi. Ograniczy ją się do wyjątkowych, specjalnie drastycznych wypadków.

Pomimo to rozdzielca nie powinien być z tego powodu stratny. Szkody transportowe bowiem istnieją, zaś w pewnych określonych rozmiarach są one nawet nieuniknione. Mogą też i powinny one zostać pokryte wewnątrz dotychczasowej stopy rozdzielczej, w rozmiarach jednak pokojowych.

Rozchodzi się więc już tylko o podwyższenie stopy rozdzielczej u tych rozdzielców, którzy mają ponosić straty transportowe w tym zakresie, aby na skutek tego szkoda była pokrywana przeciętnie. Zarządzenia w tym roku gospodarczym w dziedzinie gospodarki ziemniaczanej informują nas, w jaki sposób owo zagadnienie zostało rozwiązane bez obciążenia konsumenta.

Ale również i na wszystkie inne wnioski, co do „niezawinionych i nie dających się nikomu przypisać“ szkód, będzie zastosowana z powodu podwyższenia stopy rozdzielczej, daleko ściślejsza miara, aniżeli dotychczas. Przy wszystkich wnioskach, które nie zostały wyklarowane absolutnie bez zarzutu, będzie stosowane postępowanie ustnych wyjaśnień, przypominające rozjemcze sądy handlowe. Rozdzielca będzie musiał wtedy przedłożyć te materiały dowodowe, które wydadzą mu się odpowiednie, aby przeprowadzić końcowy dowód niezawinionej i nie dającej się nikomu przypisać szkody.

Można powiedzieć, że rozdzielca z powodu podwyższonej stopy rozdzielczej będzie składał tego rodzaju wnioski jedynie w wyjątkowych wypadkach. Zarówno ogół, z uwagi na zaoszczędzone pieniądze publiczne, jak i każdy poszczególny rozdzielca, z uwagi na dobrze wykorzystaną podwyżkę stopy rozdzielczej, znajdą tutaj swą korzyść.

A o to właśnie chodzi reglamentacji rynku.

Ablieferung von Getreide und Hülsenfrüchten

Odstawianie zboża i ziemiopłodów strączkowych

Von H. Kraemer, Krakau

Im Erlaß über die Prämienaktion des Wirtschaftsjahres 1943/44 wird jedem ablieferungswilligen Erzeuger, der Marktleistung seines Betriebes entsprechend, ein Anteil an allen zur Verfügung stehenden Waren gewerblicher Art als Prämienware gewährt.

Bei allen landwirtschaftlichen Erzeugnissen wird die Höhe der Prämie in Prämieneinheiten umgerechnet, die je nach Art des Erzeugnisses auf Gewichts- oder anderen Einheiten basieren.

Nach den Durchführungsbestimmungen sind die Prämienmarken in Bogen zu 100 oder 50 Stück hergestellt. Jeder Längsstreifen eines Bogens weist 10 Prämienmarken in nachstehender Folge auf:

1	Prämienmarke	Textilwaren
1	"	Trinkbranntwein
1	"	Zigaretten
1	"	Eisen
1	"	Leder
1	"	Waschmittel
1	"	Haushaltwaren
1	"	Zigaretten
1	"	Trinkbranntwein
1	"	Textilwaren

Die Prämienmarken dürfen nur in dieser Zusammenfassung ausgegeben werden.

Einen Ausnahmefall bildet die Ausgabe von Prämienmarken mit Prämienpunkten für 50 Prämieneinheiten. Hierbei ist es statthaft, den Längsstreifen der Prämienmarken zu teilen.

Bei der Ablieferung von Getreide, Hülsen- und Ölfrüchten wird die Anzahl der Prämieneinheiten auf Grund des Gewichtes berechnet. Die Einheiten müssen durch 50 teilbar sein, andernfalls auf eine Endzahl von 50 oder 100 stets nach unten abzurunden ist.

100 Prämieneinheiten bedeuten 10 Punkte. Soweit daher der errechnete Wert der Einheiten nicht durch 50 teilbar ist, entstehen dem Ablieferer Verluste.

Für den Erzeuger ist es daher außerordentlich wichtig, bei der Ablieferung von Getreide, Hülsenfrüchten und Ölfrüchten die nachstehenden Punkte zu beachten, wenn er bei der Prämienrückgabe Punktverluste vermeiden will.

1. Roggen

gut, gesund und trocken,
Fremdbesatz (Unkräuter, Sand, Strohteile usw.),
nicht mehr als 2 v. H.
100 kg = 100 Einheiten = 10 Punkte
Punktverluste: keine.

2. Weizen

gut, gesund und trocken,
Fremdbesatz nicht mehr als 3 v. H.
100 kg = 130 Einheiten = 10 Punkte
da nicht durch 50 teilbar,
Punktverluste: 3 Punkte.
Ausgleich:
117 kg = 152 Einheiten = 15 Punkte
Punktverluste: keine.

3. Hafer

gut, gesund und trocken,
Fremdbesatz nicht mehr als 3 v. H.
100 kg = 80 Einheiten = 5 Punkte
Punktverluste: 3 Punkte
Ausgleich:
125 kg = 100 Einheiten = 10 Punkte

W rozporządzeniu o akcji premiowej dla roku gospodarczego 1943/44 zapewnia się każdemu wytwórcy, odstawiącemu swe produkty odpowiednio do wydajności rynkowej jego gospodarstwa, udział we wszystkich znajdujących się do dyspozycji wyrobach pochodzenia przemysłowego, w postaci towarów premiowych.

Przy wszystkich produktach rolniczych przelicza się wysokość premii na jednostki premiowe, które opierają się zależnie od rodzaju produktu na jednostkach wagowych albo innych.

Według postanowień wykonawczych marki premiowe wytwarza się w arkuszach po 100 albo 50 sztuk. Każdy pas podłużny arkusza wykazuje 10 marek premiowych w następującym porządku:

1	marka premiowa	towary tekstylne
1	"	wódka
1	"	papirosy
1	"	żelazo
1	"	skóra
1	"	środki do prania
1	"	artykuły gospodarcze
1	"	papirosy
1	"	wódka
1	"	towary tekstylne.

Marki premiowe wolno wydawać tylko w tym układzie.

Wypadek wyjątkowy tworzy jedynie wydawanie marek premiowych z punktami premiowymi dla 50 jednostek premiowych. Tutaj jest dzielenie podłużnych pasów marek premiowych dozwolone.

Przy odstawianiu zboża i nasion roślin strączkowych i oleistych oblicza się liczbę jednostek premiowych na podstawie wagi tych produktów. Jednostki muszą być podzielne przez 50, w przeciwnym razie należy zawsze zaokrąglić je w dół do liczby końcowej w postaci 50-ciu albo 100-tu.

100 jedn. prem. oznacza 10 punktów. O ile więc wyrachowana wartość jednostek nie jest podzielna przez 50, powstają wtedy dla odstawiającego straty.

Dla wytwórcy jest więc rzeczą niezwykle ważną zwracać uwagę przy odstawianiu zboża oraz nasion roślin strączkowych i oleistych na poniższe wywody, o ile tylko chce on uniknąć straty przy odbieraniu premij:

1. Żyto

dobrze, zdrowe i suche;
zawartość ciał obcych (chwastów, piasku, części słomy i t. d.) nie większa niż 2%.
100 kg = 100 jednostkom = 10 punktom.
Straty w punktach: żadne.

2. Pszenica

dobrze, zdrowa i sucha;
zawartość ciał obcych nie większa niż 3%.
100 kg = 130 jednostkom = 10 punktom,
ponieważ 130 nie jest podzielne przez 50.
Strata w punktach: 3 punkty.
Wyrównanie:
117 kg = 152 jednostkom = 15 punktom.
Straty w punktach: żadne.

3. Owies

dobry, zdrowy i suchy;
zawartość ciał obcych nie większa niż 3%.
100 kg = 80 jednostkom = 5 punktom.
Strata w punktach: 3 punkty.
Wyrównanie:
125 kg = 100 jednostkom = 10 punktom.

4. Gerste
wie bei Roggen.
5. Mais, Buchweizen, Hirse
wie bei Roggen oder Gerste.
6. Speisohlsenfrüchte
Einheiten durch 50 teilbar.
Bei Ablieferung der Vorschrift entsprechend sind keine Punktverluste zu erwarten.
7. Futterhülsefrüchte
100 kg = 120 Einheiten = 10 Punkte.
Um Punktverluste zu vermeiden:
statt 100 kg 125 kg abliefern.
125 kg = 150 Einheiten = 15 Punkte.
8. Ölfrüchte
Einheiten durch 50 teilbar.
Erfolgt Ablieferung den Vorschriften entsprechend, so treten keine Punktverluste ein.
- Selbstverständlich kann der Erzeuger, um sich vor Punktverlusten zu schützen, die Mehr-Ablieferungsmenge, wie bei Weizen, Hafer und Futterhülsefrüchten vorstehend vorgeschlagen, auch durch andere Getreidearten ersetzen.
- Soll daher die zur Vermeidung von Punktverlusten beabsichtigte Mehrablieferung bei Weizen in Roggen erfolgen, so wären statt 17 kg Weizen 20 kg Roggen oder Gerste oder 25 kg Hafer abzuliefern, da bei Roggen und Gerste die Einheit 10 und bei Hafer 8 gegenüber 13 bei Weizen beträgt.
- Es empfiehlt sich daher, vor der Ablieferung die Berechnung der Einheiten vorzunehmen und die Fehlmenge jeweils durch Mehrablieferungen auszugleichen.
4. Jęczmien
tak samo jak i przy życie.
5. Kukurydza, tatarka, proso
tak samo, jak przy życie albo jęczmieniu.
6. Nasiona roślin strączkowych jadalne
Jednostki podzielne przez 50.
Przy przepisany odstawianiu nie należy się liczyć z żadnymi stratami w punktach.
7. Nasiona roślin strączkowych pastewne
100 kg = 120 jednostkom = 10 punktom.
Celem uniknięcia strat:
odstawiać zamiast 100 kg — 125 kg.
125 kg = 150 jednostkom = 15 punktom.
8. Nasiona roślin oleistych
Jednostki podzielne przez 50.
W razie przepisowego odstawienia produktu nie mają miejsca żadne straty w punktach.
- Oczywiście, że wytwórca może, dla ochronienia się przed stratami w punktach, zastąpić ilość dodatkową do odstawienia, jak to zostało wykazane przy pszenicy, owsie i pastewnych nasionach roślin strączkowych, również i przez inne gatunki zboża.
- W razie więc, gdy miałoby dla uniknięcia straty w punktach przy pszenicy i życie, nastąpić odstawienie ilości dodatkowej, to wówczas należałoby odstawić zamiast 17 kg pszenicy 20 kg żyta albo jęczmienia lub 25 kg owsa, jako że przy życie i jęczmieniu jednostka wynosi 10, zaś dla owsa 8, a pszenicy — 13.
- Zaleca się dlatego przeprowadzić przed odstawieniem obliczenie jednostek, zaś brakującą ilość zawsze wyrównać przez ilość dodatkową.

Der Kartoffelstammbaum Drzewo genealogiczne ziemniaka

Die Allgemeinheit weiß nur wenig von der Kartoffel. Für den Laien ist die Kartoffel ein zwar wichtiges, aber so alltägliches Nahrungsmittel, daß er sich über sie keine besonderen Gedanken macht. Er unterscheidet weißfleischige und gelbfleischige, gelbschalige und röttschalige Kartoffeln. Je nach Geschmackesrichtung hat er unter den Kartoffeln seine bevorzugte Sorte. Das genügt ihm. Nur selten macht er sich Gedanken darüber, daß die Kartoffeln eine der wichtigsten Kulturpflanzen geworden ist, ohne welche die Nahrungssicherung des europäischen Raumes nicht denkbar ist.

Was macht die Kartoffel so unentbehrlich? Die Antwort ist einfach. Die Kartoffel liefert je Flächeneinheit den größten Stärkeertrag. Stärke aber ist nicht nur ein Hauptgrundstoff für die menschliche und tierische Ernährung, sondern bildet auch den Ausgangsstoff für eine industrielle Veredelung, über deren Umfang und Weiterverwertbarkeit es sich lohnt, eine anschauliche Übersicht zu geben.

Es sind wiederholt von den einschlägigen Industrien sogenannte Kartoffelstammbäume herausgegeben worden. Aber diese Stammbäume waren und mußten einseitig sein. Denn das herausgebende Werk wollte nicht eine wissenschaftliche Übersicht in unabhängiger Darstellung geben, sondern es war selbstverständlich bemüht, diejenigen Zweige, welche in sein Verarbeitungsgebiet fielen, besonders hervortreten zu lassen.

Daher hat der Hauptverband der Kartoffelwirtschaft einen Stammbaum ausgearbeitet, welcher die drei Verarbeitungsäste in einer Verteilung zeigt, welche dem

Ogół wie o ziemniaku właściwie mało. Dla laika ziemniak jest wprawdzie ważnym, ale tak codziennym artykułem spożywczym, że na jego temat nie ma on żadnych jakichś specjalnych wyobrażeń. Rozróżnia on ziemniaki o wnętrzu żółtym lub białym, o łupinie żółtej lub czerwonej. Według nastawienia swego smaku znajduje on wśród ziemniaków swój ulubiony gatunek. I to mu wystarcza. Rzadko tylko myśli o tym, że ziemniak stał się jedną z najważniejszych roślin uprawnych, bez której wyżywienie nasze byłoby nie do pomyślenia.

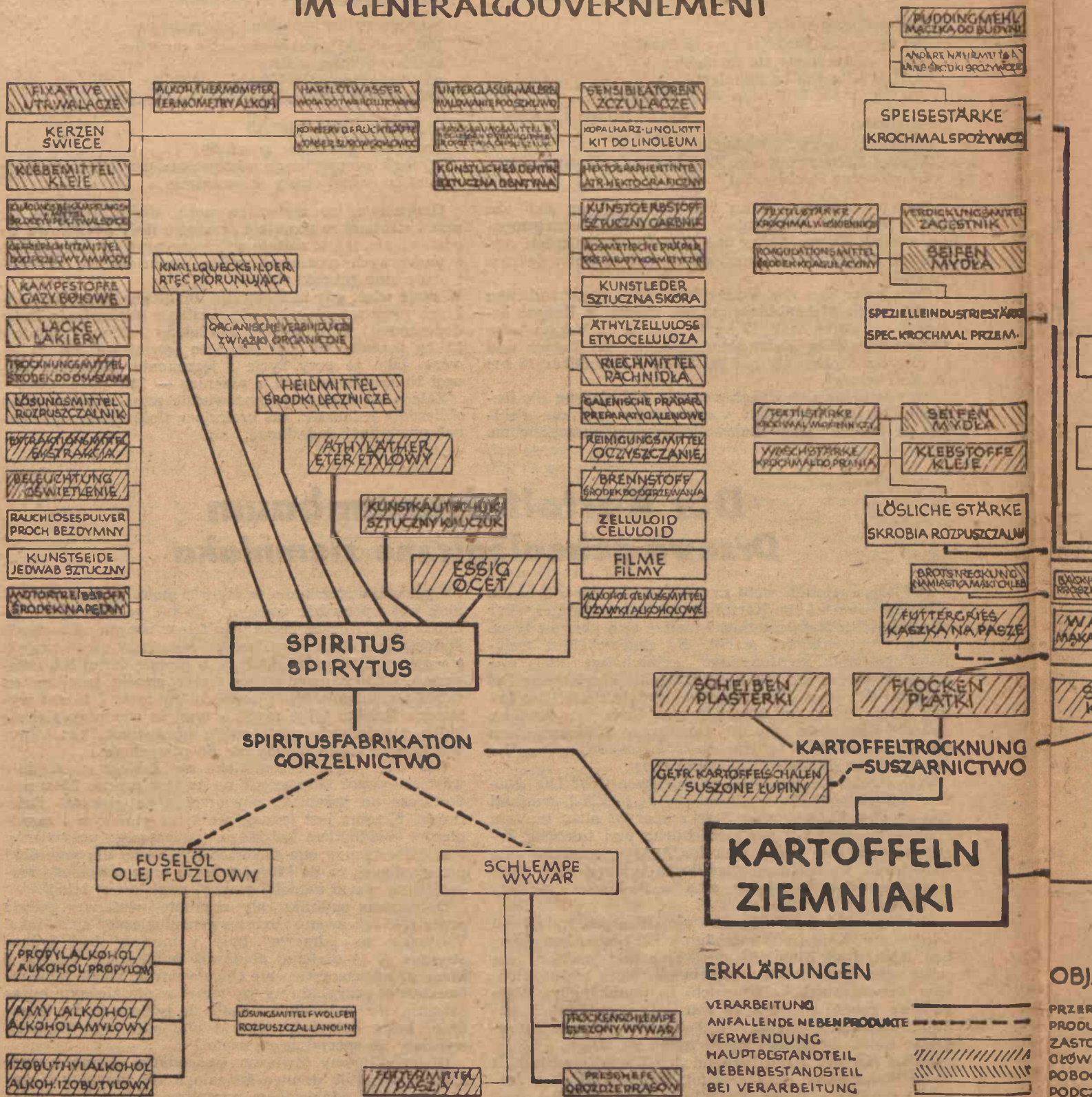
Cóż więc czyni z ziemniaka coś takiego niezbędnie wartościowego? Odpowiedź na to jest prosta. Ziemniak dostarcza na jednostkę powierzchni największej ilości skrobi. Skrobia jest jednak nie tylko głównym i zasadniczym składnikiem ludzkiego i zwierzęcego pożywienia, lecz także tworzy ona surowiec wyjściowy dla przeróbki przemysłowej, co do której zakresu oraz szerokiego rozgałęzienia warto udzielić pewnej poglądowej lekcji.

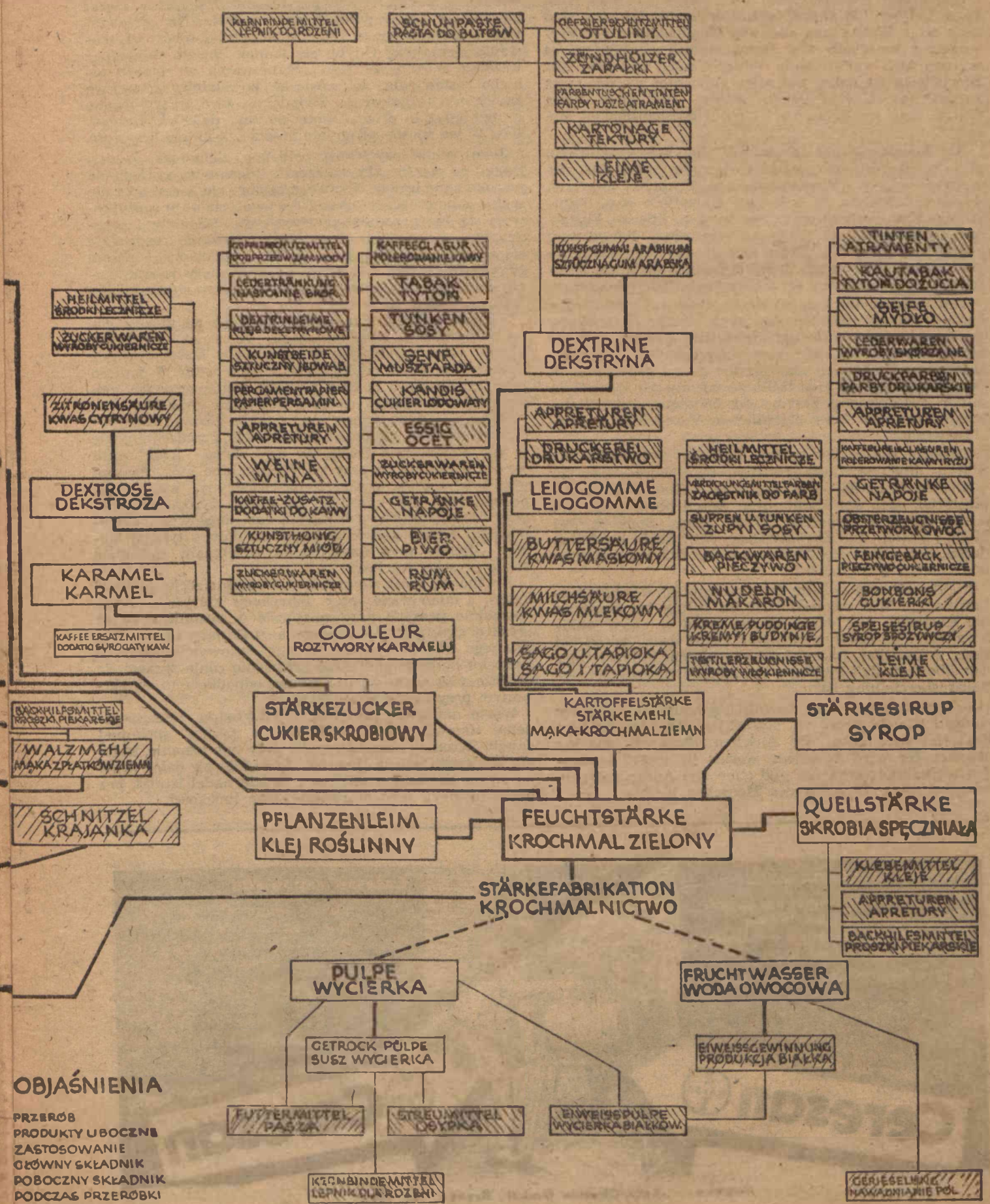
Dotychczas opublikowały rozmaite właściwe gałęzie przemysłu tak zwane „drzewa genealogiczne“ ziemniaka. Wszystkie te „drzewa“ były i musiały być jednostronne. A to dlatego, ponieważ publikujące owe wykresy przedsiębiorstwo nie chciało dawać wcale jakiegoś naukowego przyglądu na ten temat w niezależnym opracowaniu, lecz naturalnie starał się tylko o to, by te gałęzie, które dotyczyły jego działalności przeróbkowej, wybijały się specjalnie na czoło.

Dlatego Główny Związek Gospodarki Ziemniaczanej opracował swoje drzewo genealogiczne ziemniaka, wykazujące trzy odgałęzienia przeróbkowe w takim zesta-

INDUSTRIELLE KARTOFFELVERWERTUNG ZASTOSOWANIE ZIEMNIAKA W PRZEMYSŁE

BEARBEITET DURCH HAUPTVERBAND DER KARTOFFELWIRTSCHAFT
OPRACOWANE PRZEZ IM GENERALGOUVERNEMENT





OBJAŚNIENIA

PRZERÓB

 PRODUKTY UBOCZNE
 - - -
 ZASTOSOWANIE
 / / / / /
 GŁÓWNY SKŁADNIK
 \ \ \ \ \
 POBOCZNY SKŁADNIK
 □
 PODCZAS PRZERÓBKI

EHLDYNN
 TISWYZE
 E
 WYZE
 AMITEL
 K
 STÄRKE
 ZEM.
 A
 FFE
 ARKE
 ZALW
 KUNG
 KTOLEB
 ES
 PASZE
 UNG
 TWO

tatsächlichen Schwergewicht der einzelnen Äste nahe kommt. Über 130 verschiedene Verwendungsarten sind aufgezeigt. Wollte man aber alle Möglichkeiten der Verwendung innerhalb des Stammbaumes erschöpfen, so würden sich verwirrende Verästelungen ergeben. Mit Bewußtsein ist daher auf alles verzichtet worden, was zu sehr ins einzelne gehen würde. Auf diese Weise wurde eine einfache und klare Übersichtlichkeit erreicht.

Als Ausgangspunkt sehen wir die Frischkartoffeln, einfach „Kartoffeln“ genannt. Gerade angesichts des weitverzweigten Stammbaumes darf nicht vergessen werden, daß etwa 80 v. H. der Kartoffeln ohne industrielle Verarbeitung verwertet werden. Speise-, Futter- und Pflanzkartoffeln teilen sich in diese Verwertung ziemlich gleichmäßig. Etwa 10 v. H. der Kartoffelernte geht leider immer noch durch Schwund verloren. Restliche 10 v. H. werden als Fabrikkartoffeln verarbeitet.

Von welcher Wichtigkeit dieser Rest ist, geht daraus hervor, daß es sich bei der industriellen Verwertung durchweg um hochwertige Veredelung handelt. An bescheidenster Stelle steht der Hauptast der Kartoffeltrocknung. Es handelt sich hierbei genau genommen in der Hauptsache um eine Haltbarmachung der Kartoffeln durch Wasserentzug. Erst bei der Gewinnung des Walzmehls kann von einer eigentlichen Veredelung gesprochen werden.

Dagegen stellen die beiden anderen Hauptäste, die Stärke- und Spiritusfabrikation, eine Veredelung im weitesten Sinne dar. Wer denkt bei Stärke noch an die Kartoffel, oder wer kennt ihren Anteil bei Dextrin mit seinen Abarten, Appretur, Tinte, Sirup, Bonbons, bei Milch-, Butter- und Zitronensäure? Wer denkt im Alltag daran, daß selbst die Abfälle bei der Stärkegewinnung noch hohen Wert haben?

Nicht anders ist es beim dritten Hauptast, der Spiritusfabrikation. Wer erinnert sich im Alltag bei Sprit an die Kartoffel, wer denkt an sie, wenn er einen wohl-schmeckenden Likör trinkt, wer kennt ihren Anteil bei Essig, Äthyläther, Lacken und rauchlosem Pulver? Oder wer überlegt, daß Preßhefe ein Abfallzeugnis bei der Spiritusherstellung ist?

Es lohnt schon, den Kartoffelstammbaum in einer ruhigen Stunde genau zu betrachten. Die bescheidene Kartoffel wird dabei das Ansehen gewinnen, das ihr gebührt. Sie wird trotzdem weiter in ihrer bescheidenen Stellung verharren und ohne viel Aufhebens eine unentbehrliche Dienerin des Menschen bleiben.

wieniu że podaje ono w przybliżeniu faktyczny ciężar gatunkowy poszczególnych pni i gałęzi. Na „drzewie“ tym wykazano ponad 130 rozmaitych sposobów użytkowania ziemniaka. Gdyby się jednak chciało wyczerpać wszelkie możliwości jego użytkowania w ramach takiego zestawienia, to wówczas powstałoby straszliwe zmieszanie rozgałęzień. Świadomie więc zrezygnowano z tego, gdyż to prowadziłoby do zbyt dalekich szczegółów. W ten sposób osiągnięto prostą i jasną przejrzystość.

Jako punkt wyjściowy widzimy ziemniaki świeże, zwane po prostu „ziemniakami“. Właśnie ze względu na szeroko rozgałęzione drzewo genealogiczne ziemniaka nie wolno zapominać, że około 80% tego produktu spożytkowuje się bez przeróbki przemysłowej. Ziemniaki przeznaczone na spożycie, karmienie i sadzenie rozdzielają się w tym zużyciu mniej więcej równomiernie. Około 10% zbiorów ziemniaczanych idzie niestety jeszcze ciągle na skutek tzw. manca na marne. Resztę przerabia się jako ziemniaki fabryczne.

Na najskromniejszym miejscu znajduje się główna gałąź suszarnictwa ziemniaczanego. Rozchodzi się tutaj, biorąc rzecz dokładnie, w zasadzie o konserwowanie ziemniaków przez odciążenie z nich wody. I dopiero przy uzyskiwaniu mąki z płatków ziemniaczanych można mówić o właściwym uszlachetnianiu produktu.

Natomiast dwie drugie inne gałęzie główne, fabrykacja krochmalu i spirytusu, przedstawiają uszlachetnienie w jak najszerszym znaczeniu tego słowa. Któż myśli jeszcze o ziemniaku przy krochmalu, albo któż zna jego współdziałanie przy wytwarzaniu dekstryny, wraz z jej pochodnymi, jak apretury, atrament, syrop, cukierki, przy fabrykacji kwasów mlekowego, masłowego, cytrynowego? Któż myśli w powszednim dniu o tym, że nawet odpadki przy uzyskiwaniu krochmalu posiadają swoją wysoką wartość?

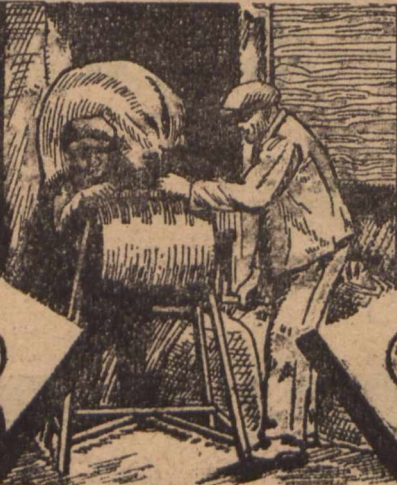
Nje inaczej rzecz się przedstawia przy trzeciej głównej gałęzi, a mianowicie przy fabrykacji spirytusu. Któż normalnie pamięta przy spirytusie o ziemniaku, któż myśli o nim, gdy pije doskonale smakujący likier, któż zna jego udział w occie, eterze etylowym, lakierach i prochu bezdymnym? Albo któż sobie zdaje sprawę, że drożdże prasowane są produktem odpadkowym uzyskiwanym przy fabrykacji spirytusu?

Warto naprawdę przyjrzeć się dokładnie ziemniaczanemu drzewu genealogicznemu w jakiejś spokojnej chwili. Skromny ziemniak zyska przy tym uznanie, które mu się zaiste należy. Pomimo to będzie on dalej tkwił na swym skromnym miejscu i będzie nadal istniał, bez wielu historyj, jako niezbędny sługa ludzkości.

Ceresan verhütet:

- Schneesimmel bei Roggen
- Steinbrand bei Weizen
- Streifenkrankheit bei Gerste
- Fluorin bei Hafer

Ceresan fördert die Keimkraft des Saates




Ceresan zapobiega:

- plamienie mączkowiwej miazgi
- brzozy pędziczej
- plamkowatości liści i kłozmienia
- głowy miazgi


Ceresan gwarantuje silniejszą i zdrową kiełkowność roślin

Darum zur Saatkraftförderung



Ceresan

zur Verbesserung der Keimkraft des Saates



Ceresan

Prüfungen in der Ernährungswirtschaft Kontrolle badawcze

Die zweite Hälfte des Jahres 1943 bringt für das Generalgouvernement einen neuen Abschnitt in der Versorgung der Bevölkerung. Am 1. 8. 1943 begann die neue Prämienaktion. Der Erzeuger erhält seitdem für seine abgelieferten Erzeugnisse Prämienmarken. Diese Prämienmarken setzen ihn instand, sich auf allen Gebieten mit dem Notwendigen zu versorgen, und zwar zu Preisen und in Mengen, welche seinen eigenen Ablieferungen entsprechen. Im September beginnt und im Oktober vollendet sich die bessere Lebensmittelversorgung der Verbraucher. Die Ernährung mehrerer Millionen Nicht-Selbstversorger wird auf eine breitere und bessere Grundlage gestellt.

Wie wird es möglich sein, diese Mehrversorgung durchzuführen?

Der Weg ist ein doppelter. Einmal wird die Nahrungsdecke größer sein. Die Erzeugung der Nahrungsgüter hat sich im Laufe der Jahre erhöht. Die Verbesserung des Saatgutes, an der in der Stille, aber nachhaltig durch jährlich erneute Einfuhr aus dem Reich und weitere Vermehrung im Generalgouvernement gearbeitet wurde, beginnt Früchte zu tragen. Gleichzeitig aber auch hat die Erfassung sich verfeinert. Der Erzeuger hat sich daran gewöhnt, daß nur die pflichtgemäße Ablieferung seinen Betrieb lebensfähig erhält. Die Wege der Erfassung sind für alle Beteiligten eingefahren. Was noch vor einem oder zwei Jahren mühsam zu sein schien oder auch tatsächlich mühsam war, läuft heute im Gleise der Gewohnheit reibungslos ab. Es stehen mehr Nahrungsmittel aus Erfassung bereit. Die Nahrungsdecke ist größer geworden.

Zum zweiten aber wird die Verteilung unter der Nahrungsdecke besser werden. Die Verbraucher werden in besserer Ordnung enger aneinanderrücken. Unter der größer gewordenen Nahrungsdecke werden mehr Menschen Platz finden als der tatsächlichen Vergrößerung der Decke entspricht.

Wie das vor sich geht?

Es ist nicht möglich, immer alles gleichzeitig zu ordnen. Vor allem in Zeiten, wie wir sie in den letzten Jahren durchlebten, pflegt man in Einzelheiten nicht auf weiteste Sicht zu planen, sondern man richtet sich auf die Bedürfnisse der Gegenwart und nächsten Zukunft ein. Unvollkommenheiten nimmt man dabei in Kauf.

Erst wenn der Blick frei wird, wenn die Entwicklung beginnt, weniger sprunghaft zu sein, dann erst werden Unvollkommenheiten als Unordnung empfunden. Dann ist es Zeit, auch die Einzelheiten so zu ordnen, daß jeder einzelne seinen geordneten Weg findet. Das aber bedeutet, daß niemandem mehr gestattet werden kann, in willkürlicher Weise eigene Wege zu gehen. Jeder muß vielmehr seinen Weg dem Weg des Nachbarn angleichen, seinen Platz so wählen und sich so einrichten, daß auch der Nachbar Platz hat. Gewiß wird sich dadurch mancher einzelne in seiner Freiheit beschränkt fühlen. Aber der Anteil jedes einzelnen in der Gesamtheit wird dadurch gleichmäßiger und gleichzeitig größer. Unter derselben Nahrungsdecke finden mehr Menschen Platz.

An dieser notwendigen Entwicklung wird die Regierungsprüfstelle, werden die Distriktsprüfstellen in ihrer Weise mitarbeiten. In den letzten Monaten sind Überprüfungen von Ernährungsämtern, Kartenausgabestellen, Bezugsscheinausgabestellen, Sammelbeziehern, Be- und Verarbeitungsbetrieben, Großverteilern und Einzelhandelsgeschäften auf dem Gebiete der Nahrungsmittelverteilung erfolgt. Die Prüfungen hatten nicht den

Druga połowa roku 1943-ciego tworzy dla Generalnego Gubernatorstwa nowy rozdział w dziedzinie zaopatrzenia ludności. Dnia 1. 8. 1943 rozpoczęła się nowa akcja premiowa. Wytwórca otrzymuje odtąd w zamian za swe produkty t. zw. marki premiowe. Owe marki premiowe sprawiają, że jest on w stanie zaopatrzyć się w każdej dziedzinie w to, co jest dlań konieczne, a to po cenach i w takich ilościach, które odpowiadają jego własnym odstawnym produktom. We wrześniu zaczyna się, zaś w październiku uzupełnia, lepsze zaopatrzenie spóżywców w artykuły żywnościowe. Wyżywienie milionów osób, nie zaopatrujących się w żywność z własnej gospodarki, zostanie oparte na lepszej podstawie.

Droga wiodąca do tego jest podwójna. Naprzód t. zw. pułap wyżywniowy będzie większy. Produkcja płodów żywnościowych zwiększyła się w ciągu ostatnich lat. Polepszenie zasiewów i sadzonek, nad czym pracowano bez rozgłosu, ale za to wytrwale, przez rok rocznie odnawiany import nasion z Rzeszy oraz przez ich rozmnażanie na terenie Generalnego Gubernatorstwa, zaczyna wydawać owoce. Równocześnie jednak ulepszyła się również i akcja zbiorcza produktów rolnych. Wytwórca przyzwyczaił się już do tego, że tylko dzięki obowiązkowemu odstawnianiu swych płodów, może utrzymać swoje gospodarstwo w formie zdatnej do egzystencji. Drogi, wiodące do akcji zbiorczej, zostały już dla wszystkich jej uczestników wyjeżdżone. To, co jeszcze przed rokiem, albo przed dwoma laty wydawało się uciążliwe, albo też w rzeczywistości było uciążliwe, płynie dzisiaj po torze przyzwyczajenia bez żadnych usterek. Dla akcji zbiorczej stoi w pogotowiu więcej środków żywności. Pułap wyżywniowy stał się szerszy.

Po drugie jednak akcja rozdzielcza pod owym pułapem wyżywniowym będzie lepsza. Spóżywcy będą pod nim ustawieni w lepszym porządku. Pod tym szerszym pułapem więcej ludzi znajdzie miejsce, aniżeli to by odpowiadało faktycznemu jego zwiększeniu.

Jak to się odbywa?

Jest rzeczą niemożliwą wszystko na raz uporządkować. Przede wszystkim zaś w czasach, któreśmy w ostatnich latach przeżywali, było w zwyczaju nie robić planów w odniesieniu do jak najszerzych horyzontów, lecz raczej nastawiać się na potrzeby teraźniejszości oraz najbliższej przyszłości.

Dopiero, gdy horyzont jest swobodniejszy, zaś rozwój sprawy zaczyna być mniej dynamiczny, wtedy właśnie odczuwa się niedoskonałość, jako nieporządek. Nadchodzi wtedy czas uporządkowania również i szczegółów, aby w ten sposób każda jednostka znalazła swoją uporządkowaną drogę. Oznacza to jednak, że nikomu już więcej nie można na to zezwolić, by chodził on w samowolny sposób własnymi drogami. Każdy musi raczej dostosować swą drogę do drogi sąsiada, oraz tak wybrać swe miejsce i w taki sposób się urządzić, by również i sąsiad miał odpowiednie swoje miejsce. Oczywiście, że niejeden na skutek tego będzie się czuł ograniczony w swej wolności, Udział jednak każdej jednostki w całości będzie przez to bardziej równomierny, a równocześnie i większy.

Nad tym koniecznym rozwojem sprawy będzie współpracował na swój sposób Rządowy Urząd Kontrolno-Badawczy oraz będą współpracowały również Dystryktowe Urzędy Kontrolno-Badawcze. W ostatnich miesiącach miały miejsce kontrole badawcze urzędów wyżywniowych, urzędów wydających kartki żywnościowe, urzędów wydających karty poboru, zbiorowych spóżywców, zakładów przetwórczych i przeróbkowych, rozdzielców-hurtowników oraz handlu detalicznego w dzie-

Zweck, „Sünder zur Verantwortung zu ziehen“. Die Prüfungen sollten vielmehr ein Bild ergeben, welche Lücken auf dem Wege der Nahrungsmittel vom Erzeuger zum Verbraucher bestehen. Es sollte ermittelt werden, auf welche Weise die an diesem Wege Beteiligten versucht hatten, von sich aus möglichst sicher das in die Tat umzusetzen, was zu erreichen das Ziel war. Die Prüfungen sollten aber auch feststellen, wo und auf welche Weise diejenigen, welche das Ziel nicht begriffen haben, oder begreifen wollen, es versucht haben, vom ordnungsgemäßen Weg auszubrechen, in die eigene Tasche zu arbeiten und dem Nachbarn seinen Platz unter der Nahrungsdecke zu schmälern oder gar wegzunehmen.

Ein wichtiger Abschnitt in den Prüfungen ist damit erreicht. Es werden jetzt in kurzer Folge Anweisungen herausgegeben werden, welche den Weg, der einzuhalten ist, derart kennzeichnen, daß niemand mehr sich wird darauf berufen können, er habe den Weg nicht gekannt und sei aus Unkenntnis von ihm abgewichen. Das betrifft nicht nur die Ausgabe von Lebensmittelmarken und ihre Überwachung vom ersten Anfang bis zum Ende, das betrifft nicht nur die Ausgabe von Bezugsscheinen und ihre Abstimmung mit den von den Geschäften rückgelieferten Lebensmittelmarken, das betrifft nicht nur die genaue Nachweisung des tatsächlichen Verbrauchs durch Sammelbezieher, das umfaßt nicht nur die Abrechnung der dem Erzeuger ausgefolgten Prämienmarken, vielmehr werden, wo es notwendig ist, sämtliche Einzelheiten des gesamten Weges der Nahrungsmittel genau abgesteckt werden. Die Neuregelung, hier schließt sich der Kreis, wird aber gerade in den Kleinigkeiten und Einzelheiten so erfolgen, daß Nachprüfungen in kürzester Zeit ein sicheres Ergebnis haben werden.

dzinie rozdziału środków żywności. Kontrole te nie miały wcale na celu „pociągania grzeszników do odpowiedzialności“. Miały one dać raczej pogląd, jakie istnieją luki na drodze środków żywności, wędrujących od wytwórcy do spożywcy. Miano wybać, w jaki sposób usiłowali zainteresowani w tej wędrowce, sami od siebie, wszystko to przemienić w czyn, co było celem do osiągnięcia. Kontrole owe miały też jednak stwierdzić, gdzie i w jaki sposób ci wszyscy, którzy nie pojęli istoty celu, względnie nie chcieli jej pojąć, próbowali wyłamać się z przepisowej drogi, pracować na korzyść własnej kieszeni i uszczuplać miejsce sąsiada pod pupą żywienia, albo w ogóle mu je zabrać.

W ten sposób ważny odcinek owych badań kontrolnych został osiągnięty. Obecnie zostaną w krótkich odstępach czasu wydane wskazówki, określające drogę, której należy się trzymać, w ten sposób, że nikt już więcej nie będzie się mógł na to powoływać, iż on owej drogi nie znał i że zoczył z niej tylko na skutek nieświadomości. Dotyczy to nie tylko wydawania kartek żywnościowych oraz nadzoru nad nimi od początku do końca, odnosi się to nie tylko do wydawania kart poboru oraz ich zgodności ze zwracanymi przez przedsiębiorstwa odcinkami kart żywnościowych, dotyczy to nie tylko dokładnego udowodnienia faktycznego spożycia ze strony zbiorowych spożywcy, obejmuje to nie tylko rozliczenie się z wydanych wytwórcy marek premiovych, — raczej zostaną tutaj, gdzie to okaże się konieczne, dokładnie wytyczone wszelkie szczegóły całej wędrowki środków żywnościowych od wytwórcy do spożywcy. Nowe uregulowanie tej sprawy — i tu zamyka się krąg — nastąpi we wszystkich szczegółach i drobnostkach właśnie w ten sposób, że dalsze kontrole badawcze dadzą w najkrótszym czasie pewny wynik.

AGRAR-RUNDSCHAU PRZEGLAD ROLNICZY

Bulgariens Getreidebedarf

Infolge des schlechten Ausfalls der letzten drei bulgarischen Ernten, insbesondere derjenigen von 1942, war die Brotversorgung der nichtlandwirtschaftlichen Bevölkerung Bulgariens nicht leicht zu bewerkstelligen. Die Getreidedirektion erhielt aus der letzten Ernte nur 2,01 Millionen dz Brotgetreide angeliefert gegen etwa 6 Millionen dz im Jahre 1940 und 6,49 Millionen dz im Jahre 1938. Man half sich zunächst mit der Beimischung von Mais, Gerste, Sojabohnen und Kartoffeln zum Brotgetreide, entschloß sich aber später dazu, Getreide nach Bulgarien einzuführen. Auf Grund eines Abkommens mit Deutschland erhielt Bulgarien 350 000 dz Roggen deutschen Ursprungs und 20 000 dz Gerste ukrainischer Herkunft. Der Roggen wird bei einer Beimischung von 20% Mais zur Broterzeugung verwendet, während die Gerste teils als Beimischungsstoff zum Brot, teils als Futtermittel für Heereszwecke verwendet wird. Die Einfuhr der Gerste erfolgte mit der Bedingung, daß Bulgarien für 200 000 dz Gerste als Gegenleistung 220 000 dz Mais liefert. Diese wurden auch bereits verladen. Für den Roggen wird Bulgarien nach der neuen Ernte, also im August, Weizen im Verhältnis von 1:1 liefern. Zu bemerken ist, daß es nicht das erste Mal geschieht, daß Bulgarien Getreide einführt, so in den Jahren 1924 (145 000 dz), 1925 (343 000 dz), 1929 (481 000 dz) und im Jahre 1931 (61 000 dz).

Zapotrzebowanie zboża w Bułgarii

Z uwagi na zły wynik ostatnich trzech zniw w Bułgarii, a zwłaszcza w roku 1942, sprawa zaopatrzenia w chleb ludności miejskiej w Bułgarii nie była rzeczą łatwą. T. zw. „Dyrekcja Zbożowa“ uzyskała z ostatnich zbiorów tylko 2,01 milionów q zboża chlebowego, w porównaniu z około 6 milionami q w roku 1940 oraz 6,49 milionami q w roku 1938. Starano się temu z początku zaradzić przez stosowanie domieszki do mąki chlebowej w postaci kukurydzy, jęczmienia, soi oraz ziemniaków, później jednak zdecydowano się na import zboża do Bułgarii. Na podstawie układu z Niemcami otrzymała Bułgaria 350 000 q żyta pochodzenia niemieckiego oraz 20 000 q jęczmienia pochodzenia ukraińskiego. Żyto używa się do wypieku chleba przy stosowaniu 20-procentowej domieszki kukurydzy, podczas gdy jęczmienia używa się częściowo jako domieszki do chleba, częściowo zaś przeznaczają się go dla wojska dla karmienia zwierząt pociągowych. Import jęczmienia doszedł do skutku pod warunkiem, że Bułgaria dostarczy Niemcom w zamian za 200 000 q jęczmienia 220 000 q kukurydzy. Tę właśnie już załadowano do wagonów. Za żyto dostarczy Bułgaria po tegorocznych zniwach, a więc w sierpniu, pszenicy w stosunku 1:1. Należy zauważyć, że Bułgaria nie pierwszy raz sprowadza zboże, czyniła to już w następujących latach: 1924 (145 000 q), 1925 (343 000 q), 1929 (481 000 q) i w 1931 (61 000 q).

Rumänischer Agrarmobilmachungsplan

Wie aus Bukarest berichtet wird, hat das rumänische Landwirtschaftsministerium in Gemeinschaft mit dem Wirtschafts- und dem Kriegsministerium einen allgemeinen Agrarmobilmachungsplan aufgestellt, der sich auf folgende Einzelheiten bezieht: Versorgung der Landwirte mit Saatgut, Maschinen, Zugvieh und sonstigen Materialien; genaue Anweisungen für die einzelnen vorgesehenen Kulturen; die Sicherung der menschlichen Arbeitskräfte durch Bereitstellung von Facharbeitern sowie sonstigem Personal im Rahmen der Arbeitsdienstpflicht sowie notfalls durch Zurverfügungstellung von Militär oder durch Zubilligung von Kriegsgefangenen; Befreiung von Zugvieh, Maschinen und Geräten von Heeresrequisierungen und schließlich entsprechende zweckdienliche Maßnahmen für die Forstwirtschaft. Durch den Plan kann das Landwirtschaftsministerium die Land- oder Waldbesitzer zur Anlegung von Kulturen und zur Durchführung von Arbeiten verpflichten, welche die Regierung jeweils für notwendig und angemessen hält. Im Interesse des Gelingens des Planes kann das Landwirtschaftsministerium ferner alle in Privatbesitz befindlichen Getreidemengen sowie geschlachtete oder lebende Tiere, Maschinen, Geräte und sonstige Materialien als beschlagnahmt erklären. Für alle Männer und Frauen im Alter von 12 bis 70 Jahren besteht im Rahmen des Planes die Arbeitspflicht.

Lenkung der serbischen Landwirtschaft

Angespornt durch die mit dem ersten Anbauplan vom Februar 1942 erzielten sehr zufriedenstellenden Erfolge hat die serbische Regierung einen zweiten Agrarplan über die planmäßige landwirtschaftliche Erzeugung für das ganze Wirtschaftsjahr 1942/43 ausgearbeitet, in dem die beträchtliche Vergrößerung des Getreide- und Maisanbaues das Entscheidende ist. Darin sind folgende Flächen vorgesehen: Weizen 500 000 ha (d. s. 25 % mehr als im Vorjahr), Roggen 28 000 ha (d. s. 25 % mehr als im Vorjahr), Gerste 40 000 ha (d. s. ebenfalls 25 % mehr als im Vorjahr), Mais 825 000 ha (d. s. 17 % mehr als im Vorjahr), während die Haferanbaufläche um 6000 auf 64 000 ha verkleinert wird. Die Kartoffelanbaufläche war schon im Vorjahr auf 40 000 ha gestiegen und wird in diesem Jahr 50 000 ha erreichen. Die Anbauflächen für andere Pflanzen sind: Futterrüben 5000 ha, Zuckerrüben 16 000 ha, Futterpflanzen 71 000 ha, Hanf und Flachs 10 000 ha, Tabak 9000 ha. Die Gemüseanbaufläche soll 40 000 ha erreichen. In dem neuen Agrarplan ist auch den Industriepflanzen, wie Zuckerrüben, Sonnenblumen, Sojabohnen usw., besondere Bedeutung eingeräumt worden; das Hauptziel der Produktionsplanung ist aber die Steigerung der Erzeugung. Da jedoch in Serbien nicht mehr viel unbebautes Land zur Verfügung steht, kann eine Steigerung der Erträge nur durch Intensivierung erreicht werden, und dazu bedarf es einer Schulung der Landwirte. Zu diesem Zwecke wurden im Laufe des Winters in etwa 1200 Gemeinden siebentägige Lehrgänge für Landwirte abgehalten. Auch der Viehzucht wurde die größte Aufmerksamkeit geschenkt, und es wurden umfangreiche Maßnahmen zur Förderung der Viehrassen und zur Hebung des Viehbestandes getroffen. Zu erwähnen ist noch, daß die serbische Regierung jetzt eine Milchleistungskontrolle eingeführt hat, der alle Kühe der einzelnen staatlichen Einrichtungen, aber auch die der Viehzucht- und Molkerei-Genossenschaften und der privaten Zuchtzentren unterliegen. Der serbische Ministerrat hat die Erzeuger landwirtschaftlicher Produkte durch eine besondere Verordnung verpflichtet, ihre Erzeugnisse in dem Umfang abzuliefern, der ihnen von der zuständigen Zentrale vorgeschrieben wird. Die Erzeuger sind verpflichtet, bedingungslos ihrer Ablieferungspflicht nachzukommen.

Rumuński plan mobilizacji rolniczej

Jak donoszą z Bukaresztu, rumuńskie ministerstwo rolnictwa opracowało wspólnie z ministerstwem gospodarki oraz wojny powszechny plan mobilizacji agrarnej, który sprowadza się do następujących szczegółów: Zaopatrzenie rolników w produkty siewne, maszyny, zwierzęta pociągowe i inne materiały; dokładne wskazówki co do poszczególnych przewidzianych kultur; zabezpieczenie ludzkich sił roboczych przez udzielanie rolnikom robotników fachowych jak również innego personelu w ramach obowiązkowej służby pracy, oraz, w nagłych wypadkach, do oddawania im do dyspozycji wojska albo jeńców wojennych; uwolnienie zwierząt pociągowych, maszyn i sprzętu rolniczego od rekwizycji wojskowych, zaś w końcu odpowiednie celowe zarządzenia dla gospodarki leśnej. Na skutek tego planu ministerstwo rolnictwa może zobowiązać właścicieli rolnych albo leśnych do uprawy pewnych kultur oraz do przeprowadzania pewnych robót, które rząd uzna w każdym wypadku za konieczne i miarodajne. W interesie powodzenia tego planu ministerstwo rolnictwa może dalej uznać za skonfiskowane wszystkie, znajdujące się w prywatnym posiadaniu, ilości zboża, jak również zwierzęta żywe czy bite, wszelkie maszyny, sprzęt rolniczy oraz inne materiały. Dla wszystkich mężczyzn i kobiet w latach od 12-tu do 70-ciu jest przewidziany w ramach owego planu obowiązek pracy.

Kierunki serbskiego rolnictwa

Rząd serbski, zachęcony bardzo zadowalającymi wynikami uzyskanymi z pierwszego planu uprawy z lutego 1942, wypracował drugi plan agrarny, co do planowej produkcji rolniczej na cały rok gospodarczy 1942/43, w którym to planie istotną rzeczą jest znaczne powiększenie uprawy zbóż i kukurydzy. Na te uprawy są przewidziane następujące obszary powierzchniowe: dla pszenicy 500 000 ha (t. zn. o 25 % więcej, niż w roku ubiegłym), dla żyta 28 000 ha (t. zn. również o 25 % więcej, niż w roku ubiegłym), dla jęczmienia 40 000 ha (również o 25 % więcej, niż w roku zeszłym), dla kukurydzy 825 000 ha, t. zn. o 17 % więcej, niż w roku ubiegłym), podczas gdy powierzchnia uprawowa dla owsa zmniejszyła się o 6000 ha do 64 000 ha. Powierzchnia uprawowa dla ziemniaków wzrosła już w zeszłym roku na 40 000 ha, zaś w tym roku osiągnie ona 50 000 ha. Przewidziane dla innych roślin powierzchnie uprawowe są następujące: buraki pastewne — 5000 ha, buraki cukrowe — 16 000 ha, rośliny pastewne — 71 000 ha, len i konopie — 10 000 ha, tytoń — 9000 ha. Powierzchnia uprawowa warzyw ma osiągnąć 40 000 ha. W nowym planie agrarnym zostało również uznane specjalne znaczenie roślin przemysłowych, jak buraki cukrowe, słonecznik, soja itd., głównym jednak celem tego planowania produkcji jest wzrost wytwórczości. Ale ponieważ w Serbii nie wiele się znajduje do dyspozycji nieuprawionej roli, wzrost plonów da się osiągnąć przez uintensywnienie uprawy, co znowu wymaga przeszkolenia rolników. W tym celu urządzono w ciągu zimy w około 1200 gminach siedmiodniowe kursy dla rolników. Również hodowli bydła poświęcono jak największą uwagę, oraz przedsięwzięto szeroko zakrojone środki dla popierania ras bydła oraz dla podniesienia jego pogłowia. Należy jeszcze zaznaczyć, że rząd serbski wprowadził teraz kontrolę wydajności mlecznej, której podlegają nie tylko wszystkie krowy z poszczególnych gospodarstw państwowych, lecz również i spółdzielnie hodowlane oraz mleczarskie, jak również prywatne centra hodowlane. Serbska rada ministrów zobowiązała producentów rolnych drogą specjalnego rozporządzenia do odstawięcia produktów rolnych w tych rozmiarach, w jakich im to przepisała dana kompetentna centrala. Wytwórcy są zobowiązani do bezwarunkowego wypełniania kontyngentów dostawy.

Neue bulgarische Agrarmaßnahmen

Von der Tätigkeit des bulgarischen Landwirtschaftsministeriums in der letzten Zeit wird aus Sofia berichtet, daß gegenwärtig Versuche angestellt werden, Fett aus Bucheckern zu gewinnen. Ferner hält das Landwirtschaftsministerium mit den einschlägigen Stellen Beratungen über die Herstellung einer landwirtschaftlichen Karte ab. Die Karte soll ein getreues Spiegelbild der bulgarischen Landwirtschaft ergeben. In Küstendil beabsichtigt das Landwirtschaftsministerium einen Kursus für die Ausbildung einer größeren Anzahl von Obstbautechnikern einzurichten. Die Absolventen werden in den Dienst des Landwirtschaftsministeriums übernommen werden. In einem bei Sofia gelegenen Dorfe soll eine Musterhühnerfarm errichtet werden. Das Landwirtschaftsministerium hat beschlossen, 5000 bulgarischen Bauern, die kein Land besitzen, Land von den Staatsdomänen zuzuteilen. Es wurde bereits in dieser Hinsicht intensiv gearbeitet.

Schilfrohrausbeutung in Rumänien

Rumänische Fachkreise beschäftigen sich in zunehmendem Maße mit der Verwendung des Schilfes im Donaudelta. Schilf wird zur Herstellung von Zellulose verwendet, die nicht teurer ist als der aus Holz hergestellte Zellstoff. Die Herstellung von Zellwolle aus Schilfrohr würde die Textilstofflage in Rumänien bessern können. Nach der erfolgten Herstellung von Zellwolle aus Schilfrohr wird die Einfuhr von Baumwolle und Textilfasern weitgehend eingeschränkt werden können. Es ist von Interesse zu erfahren, daß die restlose Verwertung des Schilfes durch die Gewinnung anderer im Schilfrohr nachzuweisender Bestandteile sowie deren Verwendung für die Viehfütterung und Düngung noch eine Erweiterung erfährt. Im Schilfrohr können, wie rumänischerseits betont wird, 22 bis 25% Kohlenhydrate, die dem Nährwert von Kartoffeln nahekommen, 6 bis 12% Eiweißstoffe und 3% Fettstoff nachgewiesen werden. Diese Stoffe stellen ein vitaminreiches Futter für Tiere dar. Der Restbestand, nämlich ungefähr 37% Zellstoff, läßt sich pressen und leicht transportieren und kann zur Herstellung einer der Jute ähnlichen Faser, zur Gewinnung von Zellulose oder als hochwertiger Brennstoff verwertet werden. Der Wert der aus Schilfrohr gewonnenen Erzeugnisse dürfte Milliardenbeträge erreichen. Weitere Möglichkeiten ergeben sich auf chemischem Wege für die Gewinnung von Alkohol. Da im Donaudelta über 300 000 ha Schilf wild wächst, kann man erlauben, wie wertvoll dieses Naturgeschenk für das Land in naher Zukunft werden dürfte.

Ungarischer Jurcsec-Plan

Die in Ungarn bestehende Hoffnung, für die kommenden Zeiten und zumindest für ein Jahr zu einer Stabilisierung der landwirtschaftlichen Produktionsverhältnisse zu gelangen, stützt sich besonders auf die Methode der Erfassung bestimmter Teile der landwirtschaftlichen Erträge nach dem sogenannten Jurcsec-Plan. Die nach dem steuerlichen Katasterertrag berechneten und über ein recht kompliziertes, aber anscheinend gerechtes Weizenpunktsystem festgelegte Ablieferungspflicht der landwirtschaftlichen Erzeuger, die sich theoretisch auf fast alle wichtigen Produkte erstreckt, wobei nur Getreide und Fett nicht zahlenmäßig durch die Vielzahl sonstiger Artikel abgegolten werden können, ist allen Erzeugern bekannt. Die Aushändigung eines „Hofbuches“ an jeden einzelnen Landwirt und Grundbesitzer — eine ungeheure organisatorische Arbeit — steht vor dem Abschluß. Vor allem ist aber auch die Frage der praktischen Kontrolle, Erfassung und Verteilung neu geregelt, und zwar unter grundsätzlich neuen Gesichtspunkten. Für die Kontrollaufgaben hat der Versorgungs-

Nowe bulgarskie zarządzenia agrarne

Co do działalności bulgarskiego ministerstwa rolnictwa w ostatnim czasie donoszą z Sofii, że obecnie czyni się tam doświadczenia nad uzyskiwaniem tłuszczu z buczyny. Dalej ministerstwo rolnictwa odbywa narady wraz z kompetentnymi urzędami nad stworzeniem t. zw. karty rolniczej. Ta karta ma dać wierny obraz całego bulgarskiego rolnictwa. W Kuestendil zamierza ministerstwo rolnictwa urządzić kurs dla wykształcenia większej ilości techników do hodowli drzew owocowych. Absolwenci zostaną wzięci na służbę ministerstwa rolnictwa. W pewnej wsi niedaleko Sofii ma być urządzona wzorowa ferma kurza. Ministerstwo rolnictwa postanowiło przydzielić pięciu tysiącom bulgarskich rolników, nie posiadających ziemi, ziemię z domen państwowych. Dziesięć delegacji ministerstwa rolnictwa objechało ostatnio kilka bulgarskich prowincji, i rozdzieliło jak dotychczas ogółem 50 000 ha pomiędzy bezrolnych rolników.

Eksplatacja trzciny wodnej w Rumunii

Fachowe koła rumuńskie zajmują się w zwiększonych rozmiarach sprawą spożytkowania trzciny wodnej w delcie Dumaju. Trzciny takiej używa się do wytwarzania celulozy, która nie jest wcale droższym produktem aniżeli celuloza z drzewa. Wytwarzanie wełny sztucznej z trzciny wodnej mogłoby poważnie złagodzić naprężoną sytuację tekstylną w Rumunii. Po zaczęciu produkcji wełny sztucznej z trzciny wodnej można by poważnie ograniczyć import bawełny oraz innych włókien tekstylnych. Jest rzeczą interesującą wiedzieć, że całkowite spożytkowanie trzciny wodnej przez wykorzystanie innych w niej zawartych składników, jak również użycie tej trzciny jako paszy dla bydła oraz jako kompostu da się jeszcze rozszerzyć. W trzcinie wodnej da się stwierdzić, jak to się podkreśla ze strony rumuńskiej, 22 do 25% węglowodanów, równającym się pod względem odżywczym ziemniakom, 6 do 12% białka i 3% tłuszczu. Te składniki przedstawiają paszę zwierzęcą bardzo bogatą w witaminy. Reszta, mianowicie około 37% włókienka, da się sprasować oraz łatwo transportować, i można ją wykorzystać do wyrobu włókien podobnych do juty, do produkcji celulozy, albo jako wysokowartościowy opał. Wartość produktów, które dałoby się wydobyc z trzciny wodnej, sięgałaby miliardów. Dalsze możliwości istnieją na drodze chemicznej co do pędzenia z trzciny wodnej alkoholu. Ponieważ w delcie Dunaju rośnie około 300 000 ha trzciny, można sobie obliczyć, jakim drogocennym darem natury powinna być ona dla kraju w bliskiej przyszłości.

Węgierski plan Jurcseca

Zakorzeniona na Węgrzech nadzieja, że w przyszłości, a przynajmniej za rok, dojdzie się do stabilizacji stosunków produkcyjnych w rolnictwie, opiera się specjalnie na metodzie akcji kontyngentowej co do określonych rodzajów plonów rolniczych, oraz na tak zwanym planie Jurcseca. Ustalony obowiązek dostawy dla producentów rolnych, obliczony na podstawie wydajności katastralnej oraz na bardzo skomplikowanym, ale zdaje się sprawiedliwym t. zw. systemie punktów pszenicznych, a rozciągający się na prawie wszystkie ważne produkty, oraz przy którym tylko tłuszcz i zboże nie mogą być zastąpione przez odstąpienie wielu innych artykułów, jest znany już wszystkim wytwórcom. Wręczanie t. zw. „Książki gospodarstwa“ każdemu poszczególnemu rolnikowi oraz właścicielowi gruntu — co stwarza straszliwą pracę organizacyjną — ma się już ku końcowi. Przede wszystkim jednak zostało również na nowo uregulowane zagadnienie praktycznej kontroli, ujęcia kontyngentów i ich rozdziału, a mianowicie pod całkowicie nowym punktem widzenia. Dla zadań kon-

minister Szasz Provinzdienststellen, Exposituren genannt, in Gestalt von „Warenverkehrszentralen“ geschaffen, während die praktische Händlertätigkeit wieder in erhöhtem Maße dem in drei Kategorien eingeteilten und konzessionierten Privathandel übertragen wird. Es sind somit alle Voraussetzungen geschaffen, daß unter der Lenkung und Kontrolle des Staates schon sehr bald mit der fortschreitenden Jahreszeit Warenmengen der verschiedensten Produkte zusammengebracht werden, mit denen manipuliert werden kann. Auf dieser Grundlage kann das Preis- und Versorgungssystem stabil gehalten werden.

trönlých stworzył minister zaopatrzenia Szasz urzędy prowincjalne, zwane ekspozyturami, w postaci „Central obrotu towarami“, podczas gdy praktyczna działalność handlowa została znowu przekazana w zwiększonych rozmiarach podzielonemu na trzy części oraz koncesjonowanemu handlowi prywatnemu. Stworzono tym samym wszelkie podstawy, że pod kierownictwem i kontrolą państwa już wkrótce z biegiem czasu towary w postaci najrozmaitszych produktów zostaną zebrane, aby nimi dało się później odpowiednio manipulować. Na tej zasadzie może zostać ustabilizowany cały system cen oraz zaopatrzenia.

STEUER UND SPRAWY PRAWNE RECHT I PODATKOWE



Schiedswesen in der Ernährungswirtschaft

Die Regelung des ernährungswirtschaftlichen Warenverkehrs hat den Zweck, durch Lenkung der Herstellung und des Absatzes der Erzeugnisse die Sicherung einer geordneten Volksernährung zu ermöglichen. Deshalb hat sich der Gütertausch auf dem Markt und die herkömmliche Form des Geschäftslebens dem Dienst an dieser höheren Funktion einzugliedern. Dadurch werden zahlreiche Beziehungen zwischen den am Warenumsatz Beteiligten umgestaltet, um sie der Lösung der allgemeinen Ernährungsaufgabe anzupassen.

Die Regelung des Warenverkehrs bedient sich insbesondere bestimmter Gütevorschriften, festgesetzter Preise und Lieferpflichten, um eine leistungsfähige und einheitliche Produktion und möglichst ausreichende Bedarfsdeckung zu gewährleisten. Sie kann sich jedoch nicht darauf beschränken, hierdurch Erzeugung und Absatz in vorgezeichnete Bahnen zu lenken, sondern muß auch Mittel schaffen, um bei der Anwendung der Vorschriften auf die Lieferungsbeziehungen der Beteiligten Zweifelsfälle klarzustellen und besondere Risiken und untragbare Verluste, die die Funktionsfähigkeit des einzelnen gefährden, sachgemäß auszugleichen.

Zu diesem Zweck bestehen in den einzelnen Zweigen der Ernährungswirtschaft bestimmte Stellen, die zur fachkundigen Feststellung der qualitätsmäßigen Bewertung der Erzeugnisse, von Warenmängeln, Transportschäden und besonderen Verlusten berufen sind. Sie haben entweder die Aufgabe, durch Qualitätsbestimmung Meinungsverschiedenheiten zwischen Lieferer und Empfänger der Ware zu bereinigen oder zu entscheiden, inwieweit aus besonderen Ausgleichskassen Zuschüsse zu Transportkosten oder zur Deckung ungewöhnlicher Schäden zu gewähren sind.

Stellen, die als Organe der ernährungswirtschaftlichen Marktordnung zu einer Maßgabe der Gütebestimmung oder zur Feststellung von Warenmängeln berufen sind, sind insbesondere die Prüfungsausschüsse für Milch-erzeugnisse, für Honig und für Geflügelfedern, die Schlachtwertklassenausschüsse und Musterungsausschüsse für Vieh sowie die Gutachter für Gartenbauerzeugnisse und die Schiedsgutachter für die Getreide- und Futtermittelwirtschaft. Sie haben den amtlichen Auftrag, durch bindende Qualitätsfeststellung im Einzelfall die Grund-

Instytucje rozjemcze w gospodarce żywienia

Uregulowanie ruchu towarowego w dziedzinie gospodarki żywienia ma na celu umożliwić zabezpieczenie uporządkowanego żywienia powszechnego drogą kierowania wytwórczością oraz zbytem produktów. Dlatego też wymiana dóbr na rynku, oraz wynikająca z tego forma życia handlowego, mają się przyłączyć do służby na rzecz tej wyższej funkcji. Na skutek tego ulegają przekształceniu rozliczne stosunki pomiędzy osobami uczestniczącymi w obrocie towarowym, celem dostosowania tych stosunków do funkcji rozwiązania powszechnego zagadnienia żywienia.

Regulacja ruchu towarowego posługuje się specjalnie określonymi przepisami co do samych towarów, ustalonymi cenami oraz zobowiązaniami dostawy, a to celem zapewnienia wydajnej i jednolitej produkcji oraz możliwie jak najbardziej wystarczającego pokrycia zapotrzebowania. Nie może się ona jednak ograniczać do tego, by tylko skierowywać produkcję i zbyt na przepisane tory, lecz musi ona również stwarzać środki, aby przy stosowaniu przepisów odnośnie stosunków, wynikających z dostawy, móc wyjaśniać wypadki sporne, oraz odpowiednio wyrównywać ryzyko oraz poważne straty, które zagrażałyby zdolności do funkcjonowania poszczególnego uczestnika.

Dla tego celu istnieją wśród poszczególnych gałęzi gospodarki żywienia określone instytucje, które są powołane do fachowego ustalania oraz do jakościowej oceny produktów, braków towarowych, szkód transportowych oraz specjalnych strat. Mają one za zadanie albo przez orzeczenie co do jakości usuwać nieporozumienia pomiędzy dostawcą a odbiorcą towaru, albo przez wydawanie decyzji stwierdzać, w jakim stopniu należy udzielać dopłat z specjalnych t. zw. kas wyrównawczych do kosztów transportowych.

Instytucjami, które jako organy gospodarczo-żywienia reglamentacji rynku są powołane do miarodajnego decydowania o jakości towaru albo do stwierdzania braków towarowych, są przede wszystkim komisje kontrolno-badawcze dla produktów mlecznych, dla miodu oraz dla pierza, dalej komisje dla oceny klas rzeźnych bydła i komisje rejestracyjne dla bydła, jak również rzeczoznawcy orzeczeniowi dla produktów ogrodnictwa oraz rzeczoznawcy rozjemczy dla gospodarki zbożem i paszami. Posiadają oni urzędowe polecenie, aby

lage für die Bewertung der Erzeugnisse zu schaffen. Da der Wert der Ware den häufigsten Gegenstand von Meinungsverschiedenheiten bildet, die sich aus dem Warenverkehr ergeben können, und für das dem Lieferer zustehende Entgelt entscheidend ist, erübrigen sich dadurch im allgemeinen weitere Streitigkeiten aus dem Lieferungsvorgang. Soweit Streitigkeiten über die Höhe des Entgelts für die von der Landwirtschaftlichen Zentralstelle übernommenen Erzeugnisse entstehen, ist für die Entscheidung ein besonders eingesetztes Schiedsgericht zuständig.

Werden durch die Schiedstätigkeit der genannten Stellen Schwierigkeiten bei der geschäftlichen Abwicklung des Güterverkehrs zwischen Lieferer und Empfänger beseitigt, so muß auch für solche Fälle ein Ausgleich geschaffen werden, in denen eine im Interesse der Gesamtversorgung ohne Rücksicht auf den Geschäftserfolg vorgeschriebene Warenbewegung besondere Kosten und Verluste mit sich bringt. Auch diejenigen Stellen, die aus dem Warenverkehr selbst geschöpfte Mittel (Ausgleichsabgaben) oder staatliche Zuschüsse zur Unterstützung eines reibungslosen Marktablaufs einsetzen, wie dies vor allem bei Transportkosten und -schäden in der Getreide- und Kartoffelwirtschaft der Fall ist, üben eine schlichtende Tätigkeit aus, nur daß sie nicht Ansprüche zwischen den am Warenverkehr Beteiligten regeln, sondern einen Ausgleich der Lasten herbeiführen, die einem Beteiligten bei der Mitwirkung an der Erfüllung für die Allgemeinheit wichtiger Versorgungsaufgaben zufallen. Hierbei muß nach bestimmten Regeln eine Entschädigung für Nachteile gewährt werden, die selbst zu tragen dem einzelnen nicht zugemutet werden kann.

Das Schiedswesen ist ein wesentlicher Bestandteil der ernährungswirtschaftlichen Marktordnung. Es dient der Aufgabe, die Notwendigkeiten der allgemeinen Versorgungsmaßnahmen mit der geschäftlichen Abwicklung des Warenverkehrs in Einklang zu bringen und dadurch Störungen eines geordneten Marktablaufs zu vermeiden.

Merkblatt Nr. 2 der Sozialversicherung des GG

Über die Meldepflichten der Arbeitgeber

Über die Versicherungspflicht zur Sozialversicherung gibt Merkblatt Nr. 1 und über die Berechnung, Höhe und Zahlung der Beiträge zur Sozialversicherung und zum Arbeitsfonds Merkblatt Nr. 3 näheren Aufschluß.

Allgemeine Vorschriften

Mit der Anmeldung des Versicherten bei der Sozialversicherungskasse erfolgt gleichzeitig die Anmeldung zur Kranken-, Angestellten- oder Invaliden- sowie Unfallversicherung und zum Arbeitsfonds. Der Versicherte besitzt als Ausweis der Kasse ein Mitgliedsbuch (Legitimation). Den Personen, die erstmalig in die Versicherung eintreten, stellt die Sozialversicherungskasse auf Antrag des Versicherten ein Mitgliedsbuch aus.

In dieses Mitgliedsbuch hat der Arbeitgeber auf Seite 56 und den folgenden nachstehendes einzutragen:

Datum des Eintritts in das Beschäftigungsverhältnis (Spalte 1), Höhe des täglichen — wöchentlichen — monatlichen Verdienstes in Zloty (Spalte 2).

Datum der Beendigung des Beschäftigungsverhältnisses (Spalte 5) sowie die Nummer des Arbeitgeberkontos bei der Sozialversicherungskasse, die Firmenanschrift mit Datum und Unterschrift (Spalte 6).

Die Spalte 3 „Besteht das Arbeitsverhältnis noch — ja — nein“ sowie die Spalte 4 „Wurde das Arbeitsverhältnis gekündigt — ja — nein“ sind gegebenenfalls entsprechend auszufüllen.

stwarzać przez wiążące określenie co do jakości w jakimś pojedynczym wypadku ogólną podstawę dla oceny produktów. Ponieważ wartość towaru tworzy najczęściej przedmiot nieporozumień, mogących powstać w dziedzinie obrotu towarami, i dla których decydującą sprawą jest wynagrodzenie, przysługujące dostawcy, inne nieporozumienia, wynikające z tytułu dostawy na ogół już tym samym odpadają. O ile nieporozumienia powstają co do wysokości wynagrodzenia za produkty, przejęte przez C. U. R. to dla decydowania o tym jest kompetentny specjalnie ustanowiony sąd rozjemczy.

W razie, gdy na skutek działalności rozjemczej wymienionych urzędów zostaną usunięte trudności w dziedzinie stosunków handlowych w obrocie towarami pomiędzy dostawcą a odbiorcą, to musi być również stworzone pewne wyrównanie i dla takich wypadków, w których obrót towarowy, zarządzony w interesie ogólnego zaopatrzenia, bez względu na czyjeś zyski handlowe, pociąga za sobą specjalne koszty i straty. Także i te urzędy, które wkładają dla poparcia bezusterkowego ruchu rynkowego pewne środki finansowe, czerpane z obrotu towarami (wydatki wyrównawcze), albo dopłaty państwowe, jak to ma miejsce przede wszystkim w wypadkach kosztów i szkód transportowych w gospodarce zbożowej i ziemniaczanej, wykonują pewną czynność łagodzącą, nie tylko dlatego, aby regulować pretensje pomiędzy uczestniczącymi w obrocie towarami, lecz także, by dokonywać wyrównywania ciężarów, przypadających na niektórych z tych uczestniczących, z tytułu współdziałania ich przy wypełnianiu na rzecz ogółu ważnych zadań z dziedziny zaopatrzenia. Tutaj musi być zagwarantowane według określonych reguł, pewne odszkodowanie za ujemne skutki danej funkcji, których ponoszenie nie może być przypisywane poszczególnej jednostce.

Rozjemczość jest istotną częścią składową gospodarczo-wyżywieniowej reglamentacji rynku. Służy ona temu zadaniu, by konieczności, wynikające z powszechnych zarządzeń, dotyczących sprawy zaopatrzenia, uzgadniać z stosunkami handlowymi w obrocie towarami, oraz by nie dopuszczać do zaburzeń w życiu ekonomicznym.

Pouczenie Nr 2 o ubezpieczeniu społecznym w GG

O obowiązkach pracodawców

Bliższe wyjaśnienia w sprawie obowiązku ubezpieczenia społecznego zawiera pouczenie Nr. 1, zaś w sprawie sposobu obliczenia, wysokości i uiszczania składek za ubezpieczenia społeczne i na rzecz Funduszu Pracy Pouczenie Nr. 3.

Ogólne przepisy

Zgłoszenie pracownika w ubezpieczalni społecznej obejmuje równocześnie zgłoszenie do ubezpieczenia na wypadek choroby, do ubezpieczenia emerytalnego pracowników umysłowych, do ubezpieczenia inwalidzkiego robotników, oraz do ubezpieczenia od wypadków i do Funduszu Pracy. Ubezpieczony posiada legitymację ubezpieczeniową jako dowód ubezpieczenia. Osobom zgłoszonym po raz pierwszy do ubezpieczenia wystawia ubezpieczalnia społeczna na ich wniosek legitymację ubezpieczeniową.

W tej legitymacji ubezpieczeniowej winien pracodawca wpisać na stronie 56 i dalszych co następuje:

datę wstąpienia do pracy (kolumna 1), wysokość dziennego — tygodniowego — miesięcznego zarobku w złotych (kolumna 2),

datę ustania stosunku pracy (kolumna 5), oraz numer konta pracodawcy w ubezpieczalni społecznej, adres firmy, datę i podpis (kolumna 6).

Kolumnę 3 „Czy stosunek pracy trwa nadal — tak — nie“ oraz kolumnę 4 „Czy stosunek pracy wypowiedziano — tak — nie“, stosownie do zachodzących okoliczności, należy odpowiednio wypełnić.

Im einzelnen ergeben sich für den Betriebsführer im Verkehr mit der Sozialversicherungskasse folgende Verpflichtungen:

Meldungen

a) Bei Betriebseröffnung. Bei Eröffnung oder Wiedereröffnung eines Betriebes ist von jedem Betriebsführer an die Sozialversicherungskasse eine entsprechende Meldung mit den bei der Sozialversicherungskasse erhältlichen Vordrucken zu erstatten, sofern in dem Betriebe versicherungspflichtige Personen beschäftigt werden. Zwecks Einreihung des Betriebes in die entsprechende Gefahrenklasse und zwecks Festsetzung des Beitragssatzes für die Unfallversicherung hat der Betriebsführer der Sozialversicherungskasse das für diesen Zweck aufgelegte Formular vorschriftsmäßig ausgefüllt einzureichen.

b) Bei Anmeldung der Versicherten. Jeder versicherungspflichtige Beschäftigte ist vom Arbeitgeber binnen 7 Tagen (bei Betrieben außerhalb des Kassensitzes binnen 10 Tagen) auf dem vorgeschriebenen Vordruck anzumelden. Zu beachten ist, daß sämtliche im Vordruck gestellten Fragen genauestens zu beantworten sind. Nicht vollständig ausgefüllte Anmeldungen werden von der Kasse dem Arbeitgeber zurückgereicht. Insbesondere ist im Vordruck oben rechts die aus dem Mitgliedsbuch des Versicherten zu ersehende Mitgliedsnummer einzutragen. Für Beschäftigte, die ein Mitgliedsbuch nicht besitzen, ist ein entsprechender Vermerk anzubringen. Wird für den Angemeldeten die Befreiung von einer Versicherungsart beansprucht, so ist der Grund der Befreiung auf der Rückseite der Anmeldung (links oben) anzugeben (z. B.: bezieht ein Gehalt von mehr als monatlich 728 Zł. oder ist Bezieher einer Unterstützung aus der Rentenversicherung). Versicherungspflichtig sind auch solche Beschäftigte, die nur stundenweise oder gegen ein geringfügiges Entgelt tätig sind (Aufwartungen, Hausbesorger). Die Beschäftigten, die gleichzeitig bei mehreren Arbeitgebern sind, hat jeder Arbeitgeber für sich zur Sozialversicherungskasse anzumelden.

c) Bei Abmeldung der Versicherten. Binnen 7 bzw. 10 Tagen ist der Austritt aus dem Beschäftigungsverhältnis mit dem vorgeschriebenen Vordruck der Sozialversicherungskasse anzuzeigen.

Betriebe mit mehr als 500 Beschäftigten reichen an Stelle der Einzelmeldungen die für die Abmeldung bestimmten Sonderlisten ein.

d) Bei Lohnveränderungsanzeigen. Arbeitgeber, die keine Lohnnachweisungen oder Durchschriften der Lohnlisten der Sozialversicherungskasse einreichen, haben jede Veränderung des Beschäftigungsverhältnisses und des Verdienstes der Sozialversicherungskasse mit den vorgeschriebenen Vordrucken innerhalb 7 bzw. 10 Tagen anzuzeigen.

e) Bei Krankmeldungen. Arbeitsunfähigen Versicherten ist vom Arbeitgeber eine Verdienstbescheinigung auf dem von der Kasse zur Verfügung gestellten Vordruck auszustellen, aus welcher das Arbeitsentgelt des Versicherten im letzten Beitragsmonat von Beginn der Arbeitsunfähigkeit ersichtlich ist und zwar:

a) bei monatlicher Entlohnung der Monatsverdienst,

b) bei wöchentlicher Lohnzahlung, der Verdienst der 4 bzw. 5 Wochen, je nachdem der Beitragsmonat 4 oder 5 Beitragswochen umfaßt.

c) bei einer Beschäftigung von weniger als 4 Wochen innerhalb des letzten Beitragsmonats, der Verdienst in den letzten 28 Tagen.

f) Bei Betriebsunfällen und Berufskrankheiten. Jeder Betriebsunfall (Berufskrankheit) ist der Sozialversicherungskasse vom Arbeitgeber binnen

Obowiązki pracodawcy wobec ubezpieczalni społecznej są w szczególności następujące:

Zgłoszenia

a) Zgłoszenie otwarcia zakładu pracy. W razie otwarcia lub ponownego otwarcia zakładu pracy winien pracodawca dokonać odpowiedniego zgłoszenia na formularzach, które można otrzymać w ubezpieczalni społecznej, jeżeli w zakładzie pracy zatrudnia się osoby podlegające obowiązkowi ubezpieczenia. Celem zaliczenia zakładu pracy do właściwej klasy niebezpieczeństwa, od której jest zależna wysokość składki za ubezpieczenie od wypadków, winien pracodawca prawidłowo wypełnić otrzymany w tym celu formularz i doręczyć go ubezpieczalni społecznej.

b) Zgłoszenie ubezpieczonych. Każdą osobę podlegającą obowiązkowi ubezpieczenia winien pracodawca zgłosić na przepisany formularz w ciągu 7 dni (jeśli zakład pracy znajduje się poza siedzibą ubezpieczalni, w ciągu dni 10). Zwraca się uwagę, że na wszystkie pytania zawarte w formularzu należy jak najdokładniej odpowiedzieć. Zgłoszenia nie wypełnione dokładnie ubezpieczalnia zwróci pracodawcy. W szczególności należy wypisać na formularzu po prawej stronie u góry numer legitymacji ubezpieczeniowej. Na zgłoszeniach osób, które nie posiadają legitymacji ubezpieczeniowej, należy umieścić odpowiednią uwagę. Jeżeli przy zgłoszeniu pracownika żąda się zwolnienia go z pewnego rodzaju ubezpieczenia, należy na odwrotnej stronie zgłoszenia (u góry po lewej stronie) podać powód żądania zwolnienia (np. pobiera wynagrodzenie ponad 728 zł. albo otrzymuje zasiłek z ubezpieczenia rentowego). Obowiązkowi ubezpieczenia podlegają również tacy pracownicy, którzy są zatrudnieni tylko na godziny lub za drobnym wynagrodzeniem (dochodzące posługaczki domowe). Osoby zatrudnione równocześnie u kilku pracodawców winien każdy z tych pracodawców zgłosić odrębnie w ubezpieczalni społecznej.

c) Zgłoszenie o wystąpieniu z pracy ubezpieczonych. W ciągu 7 wzgl. 10 dni należy donieść ubezpieczalni społecznej na przepisany formularz o wystąpieniu z pracy.

Zakłady pracy zatrudniające ponad 500 pracowników dokonują zgłoszeń o wystąpieniu z pracy zamiast pojedynczymi formularzami na ustalonych specjalnych listach.

d) Zgłoszenie o zmianie zarobków. Pracodawcy, którzy nie przedkładają ubezpieczalni społecznej wykazów stanu zatrudnienia lub kopii list płacniczych, winni każdą zmianę stosunku zatrudnienia oraz każdą zmianę zarobku zgłosić ubezpieczalni społecznej na przepisany formularz w ciągu 7 wzgl. 10 dni.

e) Zgłoszenie w razie choroby ubezpieczonego. Ubezpieczonym, nie zdolnym do pracy, winien pracodawca wystawić zaświadczenie o zarobku na formularzu otrzymanym z ubezpieczalni. W tym zaświadczeniu należy podać zarobek ubezpieczonego za ostatni miesiąc składkowy przed powstaniem niezdolności do pracy, a mianowicie:

a) przy miesięcznym wynagrodzeniu, zarobek miesięczny,

b) przy tygodniowym wynagrodzeniu, zarobek za 4 wzgl. 5 tygodni, zależnie od tego, czy dany miesiąc składkowy obejmuje 4 lub 5 tygodni składkowych.

c) jeżeli zatrudnienie w ostatnim miesiącu składkowym trwało krócej niż 4 tygodnie, podać zarobek w ostatnich 28 dniach.

f) Zgłoszenie wypadków w zatrudnieniu i chorób zawodowych. Każdy wypadek w zatrudnieniu (chorobę zawodową) winien pracodawca zgłosić

5 Tagen auf dem vorgeschriebenen Vordruck in vierfacher Ausfertigung anzuzeigen. Unfälle, die Arbeitsunfähigkeit nicht zur Folge haben oder eine Arbeitsunfähigkeit über einen Tag hinaus nicht bedingen, werden nicht der Sozialversicherungskasse gemeldet, sondern sind vom Arbeitgeber in ein Unfallbuch einzutragen.

Haftpflicht des Arbeitgebers

Versicherte haben auf Leistungen aus der Sozialversicherung keinen Anspruch, wenn eine Anmeldung nicht vorliegt oder die fälligen Beiträge nicht entrichtet wurden. In solchen Fällen haftet der Arbeitgeber dem Versicherten für den dadurch entstandenen Schaden. Außerdem werden die nicht abgeführten Beiträge nacherhoben bzw. zwangsweise beigetrieben. Ferner erfolgt Bestrafung nach den Bestimmungen des Sozialversicherungsgesetzes.

Schriftverkehr mit der Sozialversicherungskasse

Auf An- und Abmeldungen und bei sonstigem Schriftverkehr mit der Sozialversicherungskasse sowie bei Einzahlungen von Beiträgen hat der Arbeitgeber unbedingt seine Kontonummer anzugeben.

ubezpieczalni społecznej w ciągu 5 dni na przepisany formularzu w czterech egzemplarzach. Wypadków, które nie powodują niezdolności do pracy lub wywołują niezdolność nie przekraczającą jednego dnia, nie należy zgłaszać ubezpieczalni społecznej. Takie wypadki winien pracodawca wpisać do księgi ewidencji wypadków.

Odpowiedzialność pracodawcy

W razie utraty przez ubezpieczonego prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego z powodu niezgłoszenia do ubezpieczenia lub nieuiszczenia należnych składek, odpowiada pracodawca wobec ubezpieczonego za powstałą stąd szkodę. Niezapłacone składki zostaną od pracodawcy ściągnięte w drodze egzekucji, a pracodawca ulegnie ponadto ukaraniu, zgodnie z przepisami ustawy o ubezpieczeniu społecznym.

Korespondencja z Ubezpieczalnią Społeczną

Na zgłoszeniach o wstąpieniu do pracy, lub wystąpieniu z pracy i na wszystkich innych pismach, kierowanych do ubezpieczalni społecznej, oraz przy wpłatach składek winien pracodawca bezwarunkowo podawać numer swego konta.

§ ANORDNUNGEN u. VERORDNUNGEN ROZPORZĄDZENIA i ZARZĄDZENIA

Erfassung von Stahlflaschen

Auf Grund des § 1 der Verordnung zur Regelung und Überwachung des Verkehrs mit gewerblichen Erzeugnissen vom 9. Juli 1942 (VBlGG. S. 402) wird angeordnet:

Stahlflaschen und sonstige Behälter sowie Transportmittel im Generalgouvernement, die der Aufnahme von technischen Gasen (wie Kohlensäure, Sauerstoff, Wasserstoff, gelöstem Acetylen, Kohlenoxyd, Stickstoff und schweflige Säure) dienen, sind bis zum 15. August 1943 der Bewirtschaftungsstelle für chemische Erzeugnisse im Generalgouvernement zu melden.

Die Meldung hat der Eigentümer unter Angabe seines Namens (Firma) und Wohnsitzes (Sitzes), im Fall der Gebrauchsüberlassung der zum Gebrauch Berechtigte unter Angabe des Namens (Firma) und Wohnsitzes (Sitzes) des Eigentümers und unter Beifügung einer Abschrift des der Gebrauchsüberlassung zugrunde liegenden Vertrages (Lieferungs-, Leih-, Mietvertrag) zu erstatten.

Die Bewirtschaftungsstelle für chemische Erzeugnisse im Generalgouvernement oder die von ihr beauftragten Stellen erlassen allgemein oder für den Einzelfall Weisungen über den Einsatz der in § 1 Abs. 1 genannten Gegenstände, insbesondere über die Überlassung ihres Gebrauchs an Dritte.

Bis zur Erteilung von Weisungen gemäß Abs. 1 darf der Verfügungsberechtigte über die in § 1 Abs. 1 genannten Gegenstände unbeschränkt, nach ihrer Erteilung nur mit vorheriger Genehmigung der Bewirtschaftungsstelle für chemische Erzeugnisse im Generalgouvernement oder der von ihr beauftragten Stellen verfügen.

Ujęcie butli stalowych

Na podstawie § 1 rozporządzenia o uregulowaniu obrotu produktami przemysłowymi i nadzorze nad nim z dnia 9 lipca 1942 r. (Dz. Rozp. GG. str. 402) zarządza się:

Butle stalowe i inne zbiorniki, jak również środki transportowe w Generalnym Gubernatorstwie, które służą do odbioru gazów technicznych (jak kwas węglowy, tlen, wodór, rozpuszczony acetylen, tlenek węgla, azot i kwasy siarczane) należy zgłosić do dnia 15 sierpnia 1943 r. Urzędowi Gospodarowania Wytworami Chemicznymi w Generalnym Gubernatorstwie.

Zgłoszenia winien dokonać właściciel z podaniem swego nazwiska (firmy) i miejsca zamieszkania (siedziby), w wypadku odstąpienia używania osoba uprawniona do używania z podaniem nazwiska (firmy) i miejsca zamieszkania (siedziby) właściciela oraz z dołączeniem odpisu umowy, będącej podstawą odstąpienia używania (umowa dostawy, pożyczki, najmu).

Urząd Gospodarowania Wytworami Chemicznymi w Generalnym Gubernatorstwie lub upoważnione przez niego placówki wydają ogólnie lub w poszczególnym wypadku polecenia oddania do dyspozycji przedmiotów wymienionych w § 1 ust. 1, w szczególności w sprawie odstąpienia osobom trzecim używania tych przedmiotów.

Do czasu wydania poleceń stosownie do ust. 1 wolno osobie uprawnionej do dysponowania bez ograniczenia dysponować przedmiotami wymienionymi w § 1 ust. 1, po ich wydaniu tylko za uprzednim zezwoleniem Urzędu Gospodarowania Wytworami Chemicznymi w Generalnym Gubernatorstwie lub upoważnionych przez niego placówek.

Rechte Dritter werden durch Maßnahmen der Bewirtschaftungsstelle für chemische Erzeugnisse im Generalgouvernement oder der von ihr beauftragten Stellen gemäß Abs. 1 nicht berührt.

Nach der Erteilung von Weisungen gemäß Abs. 1 ist der zum Gebrauch Berechtigte verpflichtet, die in § 1 Abs. 1 genannten Gegenstände im bisherigen Zustand zu erhalten und sachgemäß zu behandeln. Er hat den Verlust sowie Beschädigungen dieser Gegenstände, soweit sie deren Gebrauch beeinträchtigen oder verhindern, unverzüglich der Bewirtschaftungsstelle für chemische Erzeugnisse im Generalgouvernement oder den von ihr beauftragten Stellen anzuzeigen.

Diese Anordnung gilt nicht für Stahlflaschen und sonstige Behälter sowie Transportmittel der genannten Art, die im Eigentum der Wehrmacht und Waffen-~~SS~~ stehen.

Die Bewirtschaftungsstelle für chemische Erzeugnisse im Generalgouvernement kann allgemein oder für den Einzelfall Ausnahmen von dieser Anordnung zulassen.

Wer dieser Anordnung zuwiderhandelt, wird gemäß § 2 der Verordnung zur Regelung und Überwachung des Verkehrs mit gewerblichen Erzeugnissen vom 9. Juli 1942 bestraft.

Diese Anordnung tritt am Tage der Verkündung in Kraft.

Verpackungsmittel

Auf Grund des § 2 der Verordnung über die Errichtung der Bewirtschaftungsstelle für Papier und Waren verschiedener Art im Generalgouvernement vom 23. Juli 1942 (VBlGG. S. 415) wird mit Zustimmung der Regierung des Generalgouvernements (Hauptabteilung Wirtschaft) angeordnet:

Beschränkung der Verwendung von Papier und Pappe zu Verpackungszwecken

In neues Papier oder neue Pappe dürfen bei Abgabe an Verbraucher nur verpackt (eingewickelt) werden

1. Lebensmittel, soweit ihre Verpackung notwendig ist, um sie vor Verderb oder gesundheitsschädlichen Einwirkungen zu schützen,
2. Drogen, Arzneimittel, Gifte, Farben, Chemikalien, Desinfektions- und Schädlingsbekämpfungsmittel, orthopädische Hilfsmittel und Bandagen, sanitäre Bedarfsartikel, chirurgische Instrumente, soweit eine Verpackung aus gesundheitlichen Gründen erforderlich ist,
3. empfindliche Waren, die unverpackt Schaden leiden würden (z. B. helle Meterware, neue Weißwäsche),
4. Waren, die nach außerhalb zum Versand gelangen.

Die in Abs. 1 genannten Waren sind sparsam und einfach zu verpacken.

Verbot der Doppelverpackung

Waren, die vom Handel bereits in Einzelpackungen, insbesondere in Originalpackungen, bezogen werden dürfen nicht zusätzlich verpackt (eingewickelt) werden.

Strafvorschrift

Wer dieser Anordnung zuwiderhandelt, wird nach § 5 der Verordnung über die Errichtung der Bewirtschaftungsstelle für Papier und Waren verschiedener Art im Generalgouvernement vom 23. Juli 1942 (VBlGG. S. 415) bestraft.

Diese Anordnung tritt am 1. August 1943 in Kraft.

Zarządzenia Urzędu Gospodarowania Wytworami Chemicznymi w Generalnym Gubernatorstwie lub upoważnionych przez niego placówek w myśl ust. 1 nie naruszają praw osób trzecich.

Po wydaniu poleceń stosownie do ust. 1 osoba uprawniona do używania obowiązana jest do utrzymywania w dotychczasowym stanie i rzeczowego obchodzenia z przedmiotami wymienionymi w § 1 ust. 1. Winna ona utratę, jak również uszkodzenia tych przedmiotów, o ile wpływają one ujemnie lub uniemożliwiają ich używanie, niezwłocznie zgłosić Urzędowi Gospodarowania Wytworami Chemicznymi w Generalnym Gubernatorstwie lub upoważnionym przez niego placówkom.

Zarządzenie niniejsze nie dotyczy butli stalowych i innych zbiorników, jak również środków transportowych wymienionych rodzajów, które stanowią własność Sił Zbrojnych i Waffen-~~SS~~.

Urząd Gospodarowania Wytworami Chemicznymi w Generalnym Gubernatorstwie może ogólnie lub w poszczególnym wypadku dopuścić wyjątki od niniejszego zarządzenia.

Kto wykracza przeciwko niniejszemu zarządzeniu, podlega karze stosownie do § 2 rozporządzenia o uregulowaniu obrotu produktami przemysłowymi i nadzorze nad nim z dnia 9 lipca 1942 r.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Środki opakowania

Na podstawie § 2 rozporządzenia o założeniu Urzędu Gospodarowania Papierem i Towarami Różnego Rodzaju w Generalnym Gubernatorstwie z dnia 23 lipca 1942 r. (Dz. Rozp. GG. str. 415) zarządza się za zgodą Rządu Generalnego Gubernatorstwa (Główny Wydział Gospodarki):

Ograniczenie używania papieru i tektury do celów opakowania

W nowy papier lub nową tekturę wolno przy oddaniu konsumentowi pakować (zawijać) tylko

1. środki spożywcze, o ile opakowanie ich jest niezbędne, by uchronić je przed zepsuciem lub wpływami szkodliwymi dla zdrowia,
2. materiały apteczne, lekarstwa, trucizny, farby, chemikalia, środki dezynfekcyjne, ortopedyczne środki pomocnicze i bandażę, sanitarne artykuły użytkowe, instrumenty chirurgiczne, o ile ich opakowanie ze względów zdrowotnych jest wskazane,
3. towary wrażliwe, które nieopakowane mogłyby ulec uszkodzeniu (np. jasne towary lokciowe, nowa biała bielizna),
4. towary przeznaczone do wysłania.

Towary wymienione w ust. 1 należy opakować oszczędnie i prosto.

Zakaz podwójnego opakowania

Towarów, które są nabywane w handlu już w osobnych opakowaniach, w szczególności w opakowaniach oryginalnych, nie wolno pakować (zawijać) dodatkowo.

Przepis karny

Kto wykracza przeciwko niniejszemu zarządzeniu podlega karze według § 5 rozporządzenia o założeniu Urzędu Gospodarowania Papierem i Towarami Różnego Rodzaju w Generalnym Gubernatorstwie z dnia 23 lipca 1942 r. (Dz. Rozp. GG. str. 415).

Zarządzenie niniejsze weszło w życie z dniem 1 sierpnia 1943 r.

Aus dem



SPÓLDZIELCA

ORGAN DLA SPÓLDZIELNI W GENERALNYM GUBERNATORSTWIE

Folge Nr. 15 vom 10. August 1943

Diese Nummer des „Spółdzielca“ ist in doppel Hinsicht bemerkenswert. Erstens erscheint sie in einer neuen Aufmachung, nicht mehr zwei-, sondern dreispaltig, wie die Mehrzahl der Fachzeitschriften. Gleichzeitig zeigt dieser „Spółdzielca“ einen neuen Titel „Kopf“, der sich graphisch sehr gut präsentiert und mit dem neuen Genossenschaftszeichen versehen ist, von dem noch die Rede sein wird. Zweitens enthält diese Folge weitgehende und grundlegende Verordnungen, sowie amtliche Verfügungen, die die bisherige Genossenschaftsorganisation nichtdeutscher Art, neu ordnet und rationalisiert.

Verordnung über „Społem“

Diese Verordnung vom 12. Juni 1942 betrifft die Vereinfachung des gegenwärtigen Ablieferungs- und Verteilerapparates auf dem Wege der Vereinigung der Mehrzahl der bisherigen Konsumvereine „Społem“ mit den landwirtschaftlichen Genossenschaften.

Es verbleibt aber als Zentralorgan für alle Genossenschaften die „Handelszentrale Społem“ — sowie ihre Distrikts- und Kreisdelegaturen.

Ausgenommen sind die Genossenschaften „Społem“ in den größeren Städten, nämlich in Krakau, Warschau, Lublin und Tschenschow. Endlich sind hier ausgenommen die Verhältnisse im Distrikt Galizien.

Der weitere Weg

In diesem Leitartikel werden zusammenfassend alle Gesichtspunkte beleuchtet, die sich aus der vorhergehenden und den nachfolgenden Verfügungen ergeben.

Es wird unterstrichen, daß von nun an das ganze landwirtschaftliche Genossenschaftswesen sich in drei Stufen staffelt, die einander übergeordnet sind, nämlich in die allgemeinen landwirtschaftlichen Genossenschaften als lokale und niedrigste Organisation — dann die Kreis- und die Distrikt-Genossenschaft, die durch vier Distriktverbände und den Zentralverband kontrolliert werden, wobei, wie bisher jeder Distriktverband seinen Kommissar, die Zentrale wieder den Kommissar des staatl. Genossenschaftsrates zur Seite hat.

In diesem Leitartikel werden auch die neuen Finanzpläne auseinandergesetzt, die wie folgt projektiert sind: Bei einem minimalen Mitgliedsbeitrag von 100 zł., ist ein Genossenschaftskapital von 110 Millionen zł. vorgesehen. Davon fallen auf die Allgemeinen Dorfgenossenschaften rd. 35 Mill. mit 350 000 Mitgliedern, auf die nächsthöheren Genossenschaften 33 Mill. mit 330 000 Mitgl., und auf die höchst übergeordneten Genossenschaften 43 Mill. mit 430 000 Mitgliedern.

Je zwei Anteile zu 15% (aber nur einen Anteil in bar) haben die übereinandergestaffelten Genossenschaften einander abzugeben — zuletzt an die „Handelszentrale Społem“. Andere Ausführungen dieses Leitartikels entsprechen den weiter zu besprechenden Ausführungsverfügungen.

Einschränkungen in den Genossenschaften — Zusammenlegung von Genossenschaften

stellten eine Übersetzung der Verordnungen aus dem Verordnungsblatt vom 21. Mai 1943 dar. Sie betreffen die

neuen Bevollmächtigungen des Kommissars des staatlichen Genossenschaftsrates, besonders sein Recht, die Aufsichtsräte ab- oder einzusetzen. Gleichzeitig wird die kriegsbedingte Sistierung der genossenschaftlichen Hauptversammlungen verfügt — alles mit der Rechtsgültigkeit bis zum 30. 8. 1945.

Praktische Anweisungen

In diesem Artikel werden die vorher angeführten Verordnungen und Verfügungen einzeln auseinandergesetzt und an Hand von Übersetzungen der vorgesehenen Druckvorlagen erläutert.

So enthält dieser Artikel die Verfügungen des Kommissars des staatl. Genossenschaftsrates, betreffend die vorgesehenen statutarischen Veränderungen. Weiter ist hier wörtlich die Verfügung übersetzt, die die Vereinigung von zusammengelegten Genossenschaften anordnet. Endlich wird hier an Hand der entsprechenden Verfügung erklärt, welche neuen Pflichten und Rechte auf die neuernannten Aufsichtsräte fallen, da sie doch die Mehrzahl der Bevollmächtigungen der Hauptversammlung übernehmen.

Das neue Genossenschafts-Zeichen

Hier wird das im Titelkopf der Folge abgedruckte Genossenschaftszeichen näher besprochen. Es handelt sich um zwei ineinandergeschlungene Kreise, auf dem Hintergrunde von zwei Ähren — also ein außerordentlich symbolisches und propagandafähiges Zeichen, wie ein solches aus mancherlei organisatorischen Zuständen für die früheren Genossenschaften nicht zu erbringen war.

Prämienaktion 1943/4

In dieser Folge wird der ganze Artikel der „Ernährungswirtschaft“ wiedergegeben, weil er für die Genossenschaftstätigkeit von grundlegender Bedeutung ist.

Das Genossenschaftswesen in der Welt

bringt, wie gewöhnlich, eine Reihe von Beobachtungen aus dem Ausland.

Die Amtlichen Nachrichten

bringen eine Reihe von allgemeinwirtschaftlichen Verordnungen, die auch in der „Ernährungswirtschaft“ gebracht wurden.

Der Versicherungsteil

bringt — in einer neueingeführten Rubrik — die neuen Beitragsstaffelungen für Versicherungen gegen Raub.

Der Schulungsteil

— ebenfalls als neueingestellte Rubrik — bringt den neuen Schulungsplan der Korrespondenz-Kurse für das Genossenschaftswesen.

Die Bücherecke

bespricht zwei Neuerscheinungen: Luxenbergs „Brotpolitik“ und Porankiewicz, „Handbuch für Genossenschaftsschuhmacher“.

Die Folge schließt mit dem normalen Anzeigenteil der neuen Registrierungen von Genossenschaften.



SENF- und LEBENSMITTELFABRIK

W. KACZOROWSKI

WYTWÓRNA MUSZTARDY I ARTYK. SPOŻYWCZYCH

WARSCHAU-WARSZAWA

ULICA GRZYBOWSKA 71 - TELEFON 290-66



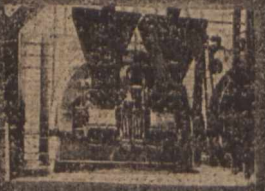
RECORD

ist der bewährte
**Dampf- u. Elektro
BACKOFEN**

für jed. Bäckereibetrieb
Knetmaschinen, Wirkmaschinen
und alle anderen Bäckerei-
maschinen

**DAMPFBACKOFENBAU-GES.
QU. WENZ, NURNBERG-S**

LOOS



DAMPFKESSEL

ESSENHERR THEODOR LOOS QUINLENHAUSEN MFR

Sekretariat Szkoły Chemicznej
ORAZ
Chemotechnicznej Fachowej
W. BORODAJKO
LUBLIN, Radziwiłłowska 3. Tel. 35-16
Przyjmuje wpisy na rok szkolny 1943/44
Na rok 1943/44 otwiera się dwa wydziały:
FARBIARSKI I AGROCHEMICZNY

Stenografii polskiej, niemieckiej
oraz języka niemieckiego na-
uczają listownie Koresponden-
cyjne Kursy Stenografii, Lublin,
skrytka pocztowa 109. Wyczer-
pujące informacje — po nade-
staniu zł 2.—

Kartónagen u. Tütenfabrik
Wytwórnia pudełek i foreb papierowych

● **KARTON** ●

GRZEGORZ GOŁĘBIOWSKI
LUBLIN, Furmadska 10. Tel. 10-69

Korespondencyjne Kursy Księgo-
wości, Lublin, skrytka poczt. 105.
Kształcą buchalterów i ich po-
mocników dla potrzeb przemysłu
i handlu. Nauka dla początkują-
cych i zaawansowanych. Księgo-
wość włoska, amerykańska, prze-
bitkowa. Ramowy plan kont dla
handlu i przemysłu.

Liköressenzen
Backaromen
Konservierungsmittel
Lemonadenessenzen usw.

liefert

**Genussmittelfabrik IRA
Sanok, Kasernenstr. 20**

Lebensmittel-Großhandlung

ist als Lieferant von Werkküchen, Kan-
tinenbetrieben sow. Einzelhandels-Ges-
chäften laufend Abnehmer für Waggon-
bezug in Sauerkohl, Salzdlitzgurken,
Senigurk., Gewürzgurken, Essiggurken,
Gemüsesalat, Fahgarnbe, Mixed Dick-
les, Tomat-Mark, Gemüsemark, Apfel-
most, Wein, Fruchtsäfte und andere für
Werkküchen geeignete Artikel.

Osso-Lebensmittel-Vertrieb
(Inh.: Oskar Sommer), Berlin N 58
Treskowstraße 13. Fernspr. 44 07 37.
Drahtanschrift: Osso, Berlin N 58.

FRUCHTESSENZEN
für Brauswasser, Gebäck,
Spirituosen, Eis usw.

ompliziert

CHEMISCH-TECHN.-LABORATORIUM
Lublin, Szewcakastr. 16
Telefon 42-82

MARKENLEIM
dickfl., 10 kg 12,50 und Porto und
Verpackung ab Fabrik Berlin
O. RADUGE, Berlin W 50
Augsburger Straße 20.

MEYN MOTOROWY
pod firmą
Franzisek Lorenc
w Pruszkowie, ul. Młynarska 2
Tel. 22-36 Pruszków

Sackkarren
liefert
H. GORR
Oberhone, Bez. Kassel



Massengravuren Maschinen
& Handgravuren für die ge-
samte Maschinen- & Werk-
zeug-Industrie, Stahl- & Prä-
gestempel, Stahl-Alphabete
und Ziffernsätze, sowie
Gummistempel liefert
Stempelfabrik & Gravier-
Anstalt
Stempel—Ebert, Aue 1. Sa.
Schließfach 142. — Ruf 2719

LEBENSMITTELVERTEILUNGS GROSSHANDLUNG

E. DE CARTON

HURTOWNIA ARTYKULÓW SPOŻYWCZYCH

WARSCHAU | **WARSZAWA**
Biuro: Wilanowskastr. 18, 20 | Biuro: Wilanowska 18, 20
telefon 926-37

Lager: Hafenstraje 206 | Skład: Czerniakowska 206
telefon 926-41

JAN MICHALEWICZ

**OBST- GEMÜSE-
GROSSVERTEILER**

HURTOWNIA ROZDZIELCZA
OWOCOW I WARZYW

WARSCHAU, Elektoralna 11, Tel. 542-61

**Feinmechanik Paul Mende
DIPPOLDISWALDE Sa.**

Fertigt an:
**Laufwerke, Fasson- und
Präzisionsdrehteile
Armaturen und Fototeile**

Planvoll werben heißt laufend werben.



Auch Sie brauchen den elektrischen
Brut- und Wärmeschrank
System Ehret-Ohler

für Ihr
BETRIEBS-LABORATORIUM

zur Untersuchung, Prüfung und Beobachtung von
Konserven, Dauerwaren, Säften, Süßwaren, Nähr- und
Lebensmitteln aller Art, Trinkwasser, Milch, Milchpro-
dukten usw. usw.

Besonders empfohlen
für die Prüfung von Haereskonserven!
Referenzenliste und Prospekt 227 gern zu Diensten
DIPL.-ING. W. EHRET
Spezialfabrik für Elektro-Wärme-Apparate
EMMENDINGEN - SV (Baden)

Schon seit Jahren

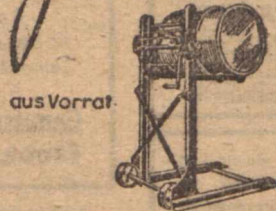
benutzen die Herren Bäckermeister mit
Vorliebe meine tausendfach bewährten



Brotstempel

Lieferbar in allen Sorten und Gewichten,
Aluminium, 40 mm Schriftbildhöhe,
mit Hohlkehleiste in Ia Ausführung
Brotstempelfabrik Richard Macho
Bingerbrück a. Rh. Prospekt a. Wunsch

**Frohloff
Fabrikabfüll-Apparate**



aus Vorrat.

HUGO FROHLOFF
Berlin - Roneßelndammstr. 18

**Talkum
als Trennmittel**

für das Backgewerbe in 50-Kilo-
Papiersäcken liefert an Verbraucher
Carl Ullmann - Hamburg 36
Kaufmannshaus - Tel. 340225

Kompl. LADENEINRICHTUNGEN

Spezialwerkstatt
Glasschutzwände — Einzelteile
GUSTAV MULLER, Berlin C 2, Grünstraße 18b
Gegründet 1910 Tel. 523479



**Sirup-Abfüllapparat
GARANT** D. R. G. M.

schließt sich von selbst, wenn die
gewünschte Menge abgefüllt ist.
Auch für jede andere dicke
Flüssigkeit wie Rübensaft, Tran,
Öl usw. zu verwenden. RM 20.-
ab Dramburg gegen Nachnahme.

ERICH ZIETLOW,
Dramburg i. T. M.

BARAŃSKI, BARCIKOWSKI i SKA

Nasiona zbóż kwalifi-
kowanych i polnych
Nawozy sztuczne
azotowe
fosforowe
Wapno fosforowe

Sprzedaż w ładunkach całowagonowych,
względnie drobne ilości z własnych składów
w Warszawie, przy ulicy Tatarskiej 2.

Udziała wszelkich informacji w zakresie nawozowym.

WARSZAWA, Długa 38/40. Tel. 561-60

Die Fachbücher des Agrarverlages —
eine Quelle der Erfahrungen.

„MOLBED“ - Oldenburg i. O.

Molkereibedarf J. D. Kolwey, Fernspr. 2498
Lieferant sämtlicher Molkereibedarfsartikel und
des bewährten Reinigungsmittels „MOLBED“



Gegründet 1831

**Fruchtöle
Fruchtaromen**

EDUARD BUTTNER - Leipzig C 1

**Geha
EDELKLASSE**

ist ein besonders ergiebiges Farbband. Es hält
noch länger, wenn Sie es schonend behandeln.
Zu stark angeschlagene Satzzeichen und ein viel-
benutzer Unterstreichungsstrich beanspruchen
das Gewebe unnötig und verkürzen die Lebens-
dauer des Farbbandes.



GEHA-WERKE · HANNOVER

**Grossverteiler für
Obst und Gemüse**

**STANISŁAW
JORDAN-WARZYCKI**

**Hurtownia Rozdzielcza
Owoców i warzyw**

WARSZAWA - Zielna 13, m. 2 - WARSZAWA
Ruf - 343-88, 527-31 - Telefony

Über 20000. Bäckermeister
in aller Welt arbeiten mit unseren bewährten
Dampfbacköfen
in Stahlbau und gemauerter Ausführung!!
Teigknetmaschinen
Alle Hilfsmaschinen und Geräte
Werner & Pfleiderer
Wien XVI/107, Odoakergasse 35 — U 5 05 16/17



ERICH G. Schmidt
IMPORT UND GROSSHANDEL
von getrockneten Früchten
Fruchtpulver
HAMBURG 36
Valentinskamp 90 (Deutschlandhaus) · Fernruf 34 11 91/94

Draht-
fruchtfrucht

Segründet 1902 Rok założenia

**Großverteiler für
Obst und Gemüse**

Apolinary Żychowicz

**Hurtownia Rozdzielcza
Owoców i Warzyw**

WARSCHAU Pl. Mirowski 5 WARSZAWA
Fernruf — 624 92, 638 70 — Telefony



PN₁₀
Zuverlässige
Obstfrischhaltung
für die Industrie

JULIUS PENNER A.-G.
Abt. Chemie Berlin-Schöneberg

M I C R O B I N
für Obst dla owoców

A B A C T E R I N
für Gemüse dla jarzyn

G E F E S I N
für technische Zwecke dla celów technicznych
und andere Konservierungs- i inne środki techniczne
mittel liefert dostarcza

Gesellschaft für Sterilisation, Oskar Marr
Berlin SO 16, Engeldamm 68

Wir beraten Sie kostenlos. Informacji udzielamy bezpłatnie

Auflage und Leserkreis — die Grundlagen der Zeitschrift „Die Ernährungswirtschaft“



*Dieses Zeichen kennzeichnet
Erfolgreiche Saatbeizung
durch*

GERMISAN

**Germisan-Universal-Trockenbeize
Germisan-Saatgut-Naßbeize**
sicher in der Wirkung, einfach in der Anwendung, wirtschaftlich im Gebrauch!



L.W.

GEGRÜNDET 1856



ROR ZAŁOZENIA 1864

BE- UND VERARBEITUNGSBETRIEB FÜR MARMELADE, KUNSTHONIG und FRUCHTGELEE



ZAKŁADY WYTWÓRCZE MARMELADY, MIODU SZTUCZNEGO i GALARETEK OWOCOWYCH

G. m. b. H.

FELIKS PAWŁOWSKI

Sp. z o. o.

WARSAU-OKĘCIE, KRAKAUER ALLEE 2 • WARSZAWA-OKĘCIE, AL. KRAKOWSKA 2



Seit mehr als 80 Jahren bürgt der Name Hauptner für Güte und Zweckmäßigkeit in der Instrumententechnik für Veterinärmedizin und Tierzucht. Apparate zur Milchuntersuchung vervollständigen das Fabrikationsprogramm der Spezialfabrik von Hauptner mit ihren Betrieben in Berlin u. Seligen. Auf Wunsch kostenfrei ausführlichen Katalog Nr.

H. HAUPTNER

BERLIN NW 7 LUISENSTRASSE 53

Sturzzugofen

für Kirchen, Schulen, Säle, Wohnzimmer, Büros, Garagen, Gastzimmer, Läden, Baracken

JOHANNES HEZINGER

Fabrik für Öfen, Herde, Heizungen

Crimmitschau Tel. 2218 u. 2118 nur Schützenplatz 1-3.

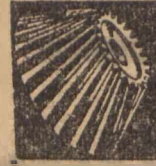


SCHNELLWAAGEN

verkauft, verleiht, tauscht und repariert

SCHNELLWAAGEN-ZENTRALE

HAMBURG 125, FELDSTR. 29/34



ASTRA-ZAHNRÄDER

Jeder Art und Verzahnung eingearb. Radkörper 25 Jahr. Erfahrung! Präzise, schnell, preiswert

"ASTRA" Zahnradfabrik, DRESDEN-A. 19 Ruf Nr. 30122/34402 - Schlieffach 539



Reichenbach-Fils

Baekstuben-Einrichtungen

liefert bei dringendem Bedarf

Arbeitsstische, Mehlwagen, Backmulden, Teigbretter, Backschieber usw.

Achtung! Großhändler!

Duftkissen u. Fuhpuder bei freier Großhandelspreise vermittelt E. Volgt, Vertretungen, Magdeburg, Anhaltstr. 9

Die Meisterin schärft dem Lehrling ein:

Leistung - das ist die Kunst! - Nicht so wenig nehmen! Plenora - das ist richtig!

PLENORA, das Ei-Austauschmittel zur backtechnischen Ergänzung von Hühner-Ei und zur Einsparung von Hühner-Eiweiß wird unter Verwendung von hochwertigem natürlichen tierischen Eiweiß hergestellt



WERBUNG: GRIEBE

ALLEINIGE HERSTELLER: PLENORA WERKE RUGAMER & CO. HAMBURG

BEZUGSQUELLEN-NACHWEIS: PLENORA-VERTRIEBSGESELLSCHAFT HEINRICH WILT & CO. HAMBURG 1, WOLFGANGSWEG 4

STAATLICHE AGRARBANK

PAŃSTWOWY BANK ROLNY

WARSAU
ZENTRALANSTALT
Neue Burgstrasse 50

KRAKAU
Stephansplatz 8

ZWEIGSTELLEN:

WARSAU
Neue Burgstrasse 50

KRAKAU
Stephansplatz 8

LUBLIN
Szopenastrasse 6

KIELCE
Kolejowa 47

RADOM
Reichsstrasse 37

Tschenschow
Adolf-Hitler-Allee 11

TOCHTERINSTITUT:

AGRARBANK in LEMBERG Aktiengesellschaft
LEMBERG - Hauptstrasse 25

Ausführung aller bankmäßigen Geschäfte

Załatwia wszelkie czynności wchodzące w zakres bankowości

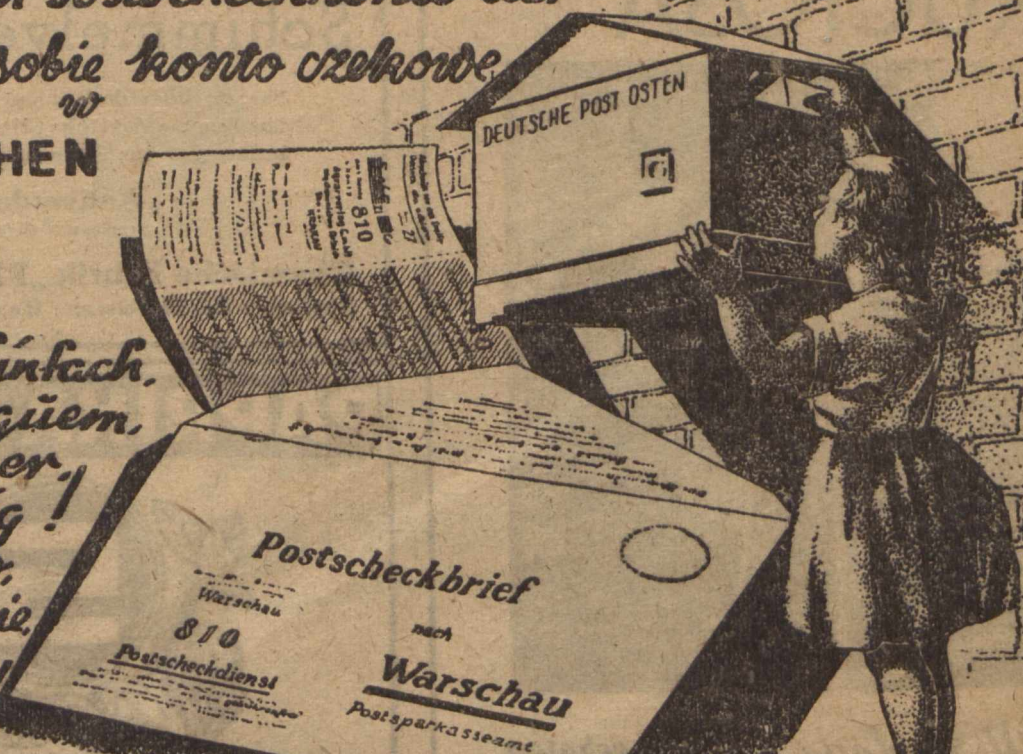
Geberung von Krediten zur Förderung der Ernährung und Landwirtschaft, sowohl an Einzellandwirte, als auch an die der Landwirtschaft nachstehenden gewerblichen Unternehmungen.

Udzielę kredytów na podzielenie rolnictwa i gospodarstwi wytwórczym zarówno poszczególnym rolnikom, jak i instytucjom przemysł. związanym z rolnictwem.

*Nimm ein Postscheckkonto der
Otwórz sobie konto oszczędności*

**DEUTSCHEN
POST
OSTEN**

*Einfach,
bequem,
sicher,
billig!
Schnell,
wsgodnie,
peronnie,
tanig!*



ANMELDUNG AM POSTSCHALTER
ZGŁOSZENIA PRZY OKIENKU POCZTOWYM



»PRAKTIKUS«

Der Transportkuli

Leichter Lauf, 2 Ztr. Tragkraft, nicht kippend
Beste Referenzen

FRANZ GRÜNER

„Praktikus“ Transporträder

LEIPZIG C 1, Peterstraße 15 - Ruf 21459

BRUTTO-ABSACKWAAGEN

NETTO-REGISTRIERWAAGEN

liefert für alle Materialien

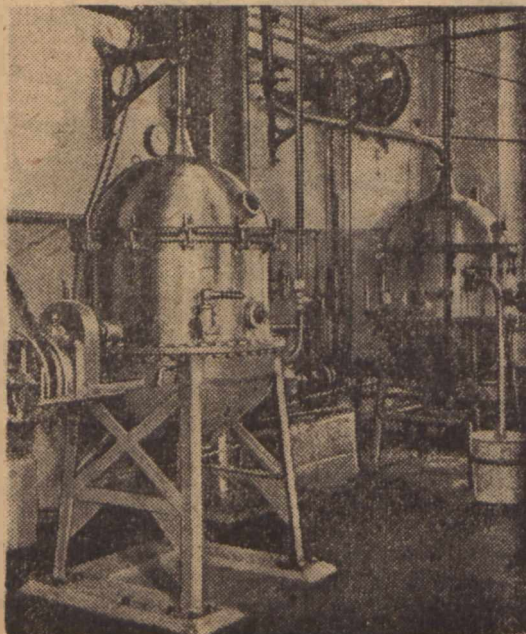
GREIF-WERK KLUTZOW Bez. Stettin

Kunstdärme

Wurstgewürzpräparate

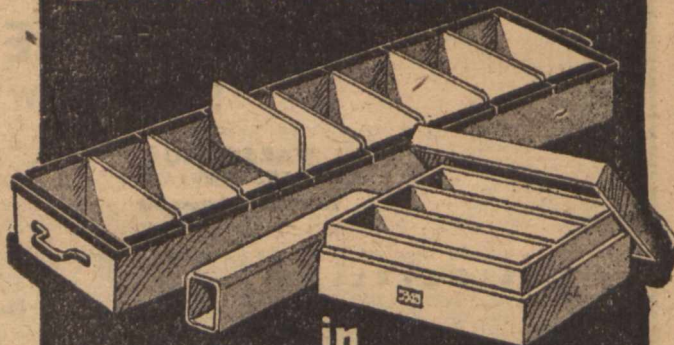
GEORG SCHÄFER DARGROSSHANDLUNG
HAMBURG 26, ANCKELMANNSTR. 45

FRUCTOSA



Marmelade und Konserven
Marmelady i Konserwy

Backt Vollkornbrot



in Wülbern-Kästen

D. R. Patent

Das Fabrikat, das seit vielen Jahren von berufenen Fachleuten gebraucht und weiterempfohlen wird.

Wülbern & Co., Gelsenkirchen
Spezialfabrik für Backkästen

Schimmelverhütung

Fässer, Bottiche, Kufen, Tonnen, Kisten, überhaupt sämtliche Holzgegenstände bleiben frei von Schimmel durch Anstrich mit

„Antiverderb“
(billig und einfach)

Chemische Fabrik „PHARMAPUR“
Apotheker Robert Petersen, Hamburg-Wandsbek

PAPRIKA-PERLE



WIENER PAPRIKA- UND GEWÜRZMÜHLE
ERNST SCHMIDT
WIEN II/27, VENEDIGERAU 6 - RUF N 40236



*Bachpulver
Puddingpulver
Sossennpulver
Vanillin-Zucker
Backaromen* *Proszek do pieczenia
Budyń
Zaprawa do sosów
Cukier waniliowy
Uleiki do pieczenia*

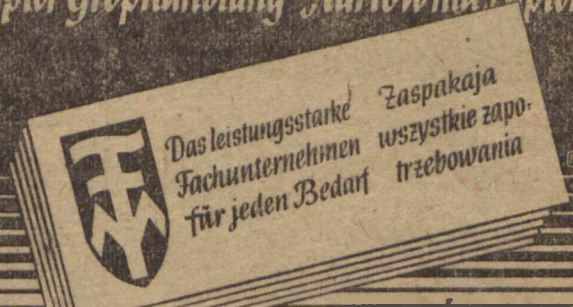
ARNOLD & HUBERT, Königsberg (Pr.)

Melanchthonstraße 5, Ecke Hamannstraße
Ruf: 39889 und 38873, nachts: Arnold 39889
Hübert 38873.

Großhandel.

Wir erbitten Angebote in sämtlichen Obst- u. Gemüsearten.

Papier-Großhandlung Hurtownia Papieru



Das leistungsstarke Fachunternehmen für jeden Bedarf *Zaspakaja wszystkie zapotrzebowania*

Michael Fleischer **Michał Fleischer**
Krakau Reichsstrasse 6 **Krakow Karmelicka 6**
Verkaufsbüro und Auslieferungslager für Galizien, Lemberg, Sixtusstrasse 23 *Biuro sprzedaży oraz skład papieru na Galicje. Lwów Szwalska 23*

Wilhelm & Margarete Liekefett, Berlin C2



Neue Friedrichstraße 38-40. Ruf 426673
Nachruf: 709022. Draht: Liekefettimport.

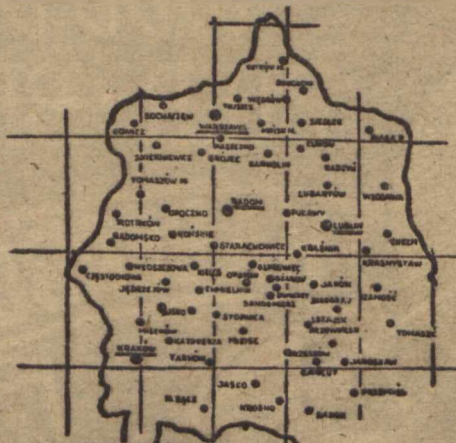
Gegr. 1896. - Import und Großhandel.

Waggonbezieher für Lenkungen nach der Kurmark

GLEICHMASSIGES VERTEILERNETZ IM G.G.

ROWNOMIERNIA SIĘC ROZDZIELCZA W G.G.

- 53 Zweigstellen
- 8 Fabrikanlagen
- 16 Eiererfassungsstellen
- 3 Landw. Erfassungsstellen
- 6 Auslieferungsläger
- 15 Eierkennzeichnungsstellen
- 33 Salzgrosshandlungen
- 3 Mühlen



- 53 Oddziały
- 8 Zakładów fabrycznych
- 16 Zbiornic jaj
- 3 Punkty skupu rolnego
- 6 Składowic
- 15 Punktów znakowania jaj
- 33 Hurtowni soli
- 3 Młyny

„Spolem“ obsorgi über 3.000 Konsum-Genossenschaften

„Spolem“ zaopatruje przeszło 3.000 spółdzielni spozycowców

HANDELS-ZENTRALE

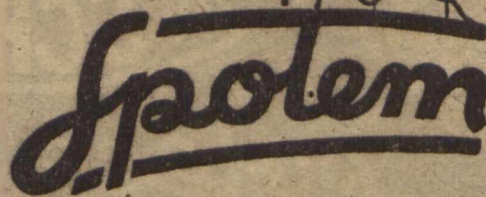
CENTRALA HANDLOWA

DER VERBRAUCHERGENOSSENSCHAFTEN IM G.G. GENOSSENSCHAFT MIT ANTEILHAFTUNG IN KRAKAU

SPÓŁDZIELNI SPOŻYWCÓW W G.G. SPÓŁDZIELNIA Z ODPOWIEDZIALN. UDZIAŁAMI W KRAKOWIE

KOMM. VERWALTUNG: KRAKAU, ALBRECHTSTR. 5
GESCHFTSZENTRALE UND VORSTAND: DIETLRING 13
Distrikstellen: KRAKAU, Albrechtstr. 14 - LUBLIN, Konopnickastr. 3
RADOM, Słowackistrasse 33 - WARSCHAU, Grzybystrasse 13

ZARZĄD KOMIŁARTYCZNY: KRAKÓW, ULICA KRUPNICZA
SIEDZIBA CENTRALI I ZARZĄDU: KRAKÓW, ULICA DIETLA 13
Delegatary Dystryktowe: KRAKÓW, Krupnicza 14 - LUBLIN, Konopnickiej 3 - RADOM, Słowackiego 33 - WARSZAWA, Grzyby 13



Wes. 2100/3/16

NÄHRMITTELFABRIK G.m.b.H.

FABRYKA PRZETWORÓW SPOŻYWCZYCH Sp.z.o.o.

L. NASIEROWSKI

Warschau

Kaliska 9

Warszawa

Marmelade

Kunsthonig

Süssmost



Marmolada

Miód sztuczny

Owoce płynne

Wir trinken nur
BIER • BRANNTWEIN
u. LIMONADEN

HABERBUSCH

& SCHIELE A.G. S.A.

poleca znane

PIWO • WÓDKI • LEMONIADY



L.W.

Verlagsleiter: Dr. F. Peter Lorz, Krakau, Hauptschriftleiter: Dr. F. Peter Lorz, Stellvertreter: Wolfgang Proksch (Wehrmacht), I. V.: Hans E. Huppelsberg, Krakau, Mitarbeiter für Marktrecht: Dr. J. Odenthal, Krakau, Anzeigenleiter: Heinz Quilitzsch, Krakau, Verlag: Agrarverlag, Krakau, Glatzer Str. 48, Tel. 116 79, 116 80. Druck: Zeitungverlag Krakau-Warschau GmbH, Krakau, Universitätsstr. 19a, z. Z. 1st Preisliste 2 gültig